

ಭಾರತೀಯರ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳು

ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಂಗಪ್ರಿಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಃ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಭಾರತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾಶನ

ನಂ. 37/8, G4, ಲೀಸಾ ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ಸ್,

4ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 27.

ದೂರವಾಣಿ: 2227 8231, Mob: 9448078231, 9591470345

Email : bsp1lg@gmail.com; web; www.bharathasamskruthi.com

Title : **MAHASIVARATRI – Under Bharatiyara Habba Haridinagalu-** A collection of festivals of India, written by Sri Sri Rangapriya Sri Sri: and published by Bharatha Samskruthi Prakashana, Bangalore.

Under the guidance of His Holiness Sri Sri Rangapriya Swamiji

ಶ್ರೀರಂಗ ಮಹಾಗುರುಗಳ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ
ಈ ಕಿರುಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

E-Edition : November 2015

pages : 54 + 2

Price: Rs. 30-00

© with publisher

Published by :

Bharatha Samskruthi Prakashana

No. 37/8 G4, Leesa Apartment, 4th Cross,

Lalbagh Road, Bangalore - 27,

Phone: 22278231, 26765381, Mobile: 9448078231, 9591470345

URL: www.bharathasamskruthi.com, email: bsp1lg@gmail.com

Copies available at :

Bharatha Darshana,

No. 163, Manjunatha Road, 2nd block,

Thyagaraja Nagar,

Bangalore - 560 028 Ph : 26765381

Printed by :

Laser Line Graphics

Bangalore - 560 027 Ph: 22278231

ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ

ಭಾರತೀಯರ ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಒಂದು ಮಹಾಪರ್ವ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ. ಪ್ರಯಾಗ ಪುಷ್ಕರಗಳನ್ನು 'ತೀರ್ಥರಾಜ' ಎಂದು ಕರೆಯುವಂತೆ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯನ್ನು 'ವ್ರತರಾಜ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಭಾರತದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಭಯ-ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಈ ಪರ್ವ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಶಿವದೇವತಾಪ್ರಧಾನವಾಗಿ, ಶೈವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷವಾದ ಪರ್ವವಾದರೂ ವೈಷ್ಣವರೇ ಮುಂತಾದ ಇತರ ಮಹಾದೇವತೆಗಳ ಉಪಾಸಕರೂ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಗವತ್ಪೂಜೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಶಿವರಾತ್ರಿಗೆ ಬಹಿರ್ಮುಖ ರಾದವರು ಅಂದರೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಪರ್ವವನ್ನು ಆಚರಿಸದೆ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಮುಖರಾಗಿರುವವರು ಅಥವಾ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ಅಂತರ್ಮುಖರಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಅಂದು ಬಹಿರ್ಮುಖರಾಗಿರುವವರು ಎಲ್ಲ ಪೂಜಾಫಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಧನ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

“ಶೈವೋ ವಾ ವೈಷ್ಣವೋ ವಾಸಿ ಯೋ ವಾಸ್ತಾನಪೂಜಕಃ |
ಸರ್ವಂ ಪೂಜಾಫಲಂ ಹನ್ತಿ ಶಿವರಾತ್ರಿಬಹಿರ್ಮುಖಃ”

(ಶೈವನಾಗಲಿ, ವೈಷ್ಣವನಾಗಲಿ, ಇತರ ಯಾವುದೇ ದೇವತೆಯ ಉಪಾಸಕನಾಗಲಿ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಿರ್ಮುಖನಾಗಿದ್ದರೆ ಆತನ ಎಲ್ಲ ಪೂಜಾಫಲವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.)

ವರ್ಷದ ಪ್ರತಿ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ದಶಿಯೂ ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ “ಶಿವರಾತ್ರಿ” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಘಮಾಸದ

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ದಶಿಯು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು 'ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿವಸದ ವ್ರತಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಉಪವಾಸವು ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಗವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು “ಉಪವಾಸದ ಹಬ್ಬ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇವತಾಪೂಜೆಗೆ ರಾತ್ರಿಕಾಲವು ಪ್ರಶಸ್ತವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಕಾಲವೇ ದೇವರಪೂಜೆಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ 'ಶಿವರಾತ್ರಿ' ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯವೂ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಅಂದು ರಾತ್ರಿಯ ಎಲ್ಲ ಜಾವಗಳೂ ದೇವರ ಆರಾಧನೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ.

ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತವೆ.

ಈ ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತೋತ್ಸವ ಸರ್ವಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲೂ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ವಾದುದು. ದಾನ, ಯಜ್ಞ, ತಪಸ್ಸು, ತೀರ್ಥ, ವ್ರತ, ಕರ್ಮ ಇವು ಯಾವುವೂ ಈ ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತದ ಕೋಟಿಪಾಲಿಗೂ ಸಾಟಿಯಲ್ಲ.

“ಶಿವರಾತ್ರಿತಿ ಖ್ಯಾತಾ ಸರ್ವಯಜ್ಞೋತ್ಸವೋತ್ತಮಾ |
ದಾನಯಜ್ಞತಪಸ್ವೀರ್ಥವ್ರತಕರ್ಮಾಣಿ ಯಾನಿ ಚ |
ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತಸ್ಯಾಪಿ ಕೋಟ್ಯಂಶೇ ನ ಸಮಾನಿ ಚ ||

ಇಂಥಾ ಪ್ರಶಂಸಾವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿದ ವ್ರತಗಳ ಬಗೆಗೂ ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಇವು “ಅರ್ಥವಾದ”ಗಳು. ಅಂದರೆ ಆಯಾ ವ್ರತದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಉಳಿದ ವ್ರತಗಳು ನಿಶ್ಚಯ, ಇದೊಂದೇ ಪ್ರಶಸ್ತ-ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಆದರೂ ಕಾಲವಿಶೇಷದ ಮಹತ್ವ, ಹೆಚ್ಚುಸಮಯ ಪೂಜೆಧ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಕೂಡಿ ಬರುವ ಅಗ್ಗಲಿಕೆ. ಇವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಿವರಾತ್ರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಇದ್ದೇಇದೆ.

ಮಾಘಫಾಲ್ಗುಣಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬರುವ ಈ ಕೃಷ್ಣಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ಉಪವಾಸಮಾಡಿ, ಜಾಗರಣೆಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ರುದ್ರದೇವರು ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಗಳೆರಡನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ನರಕದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಎಂದು ಗರುಡಪುರಾಣ ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ.

“ಮಾಘಘಾಲ್ಕುಣಿಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಕೃಷ್ಣಾ ಯಾ ತು ಚತುರ್ದಶೀ |
ತಸ್ಯಾಂ ಜಾಗರಣಾದುದ್ರಃ ಪೂಜಿತೋ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿದಃ ||

ಉಪೋಷಿತೈಃ ಪೂಜಿತಸ್ಸನ್ನರಕಾತ್ತಾರಯೇತ್ತಥಾ” (ಗರುಡ ಪುರಾಣ I-124)

“ಅದು ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವುದು. ಅಂದು ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಜಾಗರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಯಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಪೂಜಿಸುವವರು ಶಿವನಿಗೇ ಸಮಾನರಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

“ಕೃತೋಪವಾಸಾ ಯೇ ತಸ್ಯಾಂ ಶಿವಮರ್ಚಯಿಷ್ಯಂತಿ |
ಬಿಲ್ವಪತ್ರೈಶ್ಚತುರ್ಯಾಮಂ ತೇ ಯಾನ್ತಿ ಶಿವತುಲಿತಾಂ”

ಹಾಗೆ ಆರಾಧಿಸುವವರಿಗೆ ಮರುಹುಟ್ಟು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

“ಮಾತುಃ ಪಯೋಧರರಸಂ ನ ಪಿಬೇತ್ ಸ ಕದಾಚನ”

ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶಿವನನ್ನು ಆಗ ಪೂಜಿಸದವರು ಬಡಜೀವಿಗಳು, ಅವರು ಸಾವಿರಾರು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಾರೆ.

“ನ ಪೂಜಯತಿ ಭಕ್ತೇಶಂ ರುದ್ರಂ ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರಂ |
ಜನ್ತುರ್ಜನ್ಯಸಹಸ್ರೇಷು ಭಮತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ||

ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪುರುಷರು, ಸರ್ವವರ್ಣಸರ್ವಜಾತಿಗಳ ಜನರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಲೇಬೇಕು.

“ವರ್ಷೇ ವರ್ಷೇ ಮಹಾದೇವಿ ನರೋ ನಾರೀ ಪತಿವ್ರತಾ |
ಶಿವರಾತ್ರೌ ಮಹಾದೇವಂ ಕಾಮಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಪೂಜಯೇತ್” ||
ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತಂ ನಾಮ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶನಂ |
ಆಚಂಡಾಲಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಕಮ್ ||”

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಜಯಂತೀ, ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮೀ ವ್ರತದಂತೆ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯು ನಿತ್ಯವ್ರತವೂ ಹೌದು, ಕಾಮ್ಯವ್ರತವೂ ಆಗಿದೆ. ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಯಸುವವರು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಈ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸದೇ ಇರುವವರು ಪಾಪಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆಂದೂ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ನಿತ್ಯ-ಕಾಮ್ಯ-ಎರಡೂ ಆಗಿದೆ.

ಆತ್ಮಗುಣಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ದೇಹ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ಇರುವವನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕಾದ ಪವಿತ್ರ ವ್ರತವಿದು. ಮೇಲ್ಕಂಡ

ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಅಹಿಂಸಾ ಸತ್ಯಮಕ್ರೋಧೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ದಯಾ ಕ್ಷಮಾ
ಶಾನ್ತಾತ್ಮಾ ಕ್ರೋಧಹೀನಶ್ಚ ತಪಸ್ವೀ ಹೃನ್ಮನಃಸೂಯಕಃ |
ತಸ್ಮೈ ದೇಯಮಿದಂ ದೇವಿ ಗುರುಪಾದಾನುಗೋ ಯದಿ
ಅನ್ಯಥಾ ಯೋ ದದಾತೀದಂ ಸ ತದಾ ನರಕಂ ವೃಜೇತ್ ||”

ಅಂದು ವ್ರತಾಚರಣೆಮಾಡಿದರೆ ಇಡೀವರ್ಷದ ಪಾಪಗಳು ನಾಶಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಅಂದು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಲಿಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಶಿವನ ವಿಶೇಷಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಇರುತ್ತದೆ.

“ಲಿಂಗೇಷು ಚ ಸಮಸ್ತೇಷು ಚಲೇಷು ಸ್ಥಾವರೇಷು ಚ |
ಸಂಕ್ರಮಿಷ್ಯಾಮ್ಯಸಂದಿಗ್ಧಂ ವರ್ಷಪಾಪ ವಿಶುದ್ಧಯೇ ||”

ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು

ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಶಿವಪುರಾಣವು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. “ಸೋಮವಾರ, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ, ಅಷ್ಟಮೀ ಚತುರ್ದಶೀತಿಥಿಗಳು- ಇವು ಶಿವನಿಗೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ, ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕಾಲಗಳು. ಈ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲೂ ಶಿವರಾತ್ರಿಯು (ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ದಶಿಯು) ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಇದನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು”

ಸೋಮವಾರಃ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಃ ಅಷ್ಟಮೀ ಚ ಚತುರ್ದಶೀ |
ಶಿವತುಷ್ಕಿಕರಂ ಚೈತನ್ಯಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ ||
ಚತುರ್ಷ್ವಪಿ ಬಲಿಷ್ಠಂ ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತಂ ಹರೇ |
ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವದೇವ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರಲೇಪ್ನುಭಿಃ ||

ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದುದು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧರ್ಮಸಾಧನೆಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ರತ ಇದು. ನಿಷ್ಕಾಮರಾಗಲಿ, ಸಕಾಮರಾಗಲಿ ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರೂ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಗಳ, ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮಗಳ ಜನರೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ಬಾಲರೂ, ದಾಸದಾಸಿಯರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಶರೀರಧಾರಿಗಳಾದ ಸರ್ವಪ್ರಜೆಗಳೂ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಬರುವ ವ್ರತ ಇದು.

“ಏತಸ್ಮಾಚ್ಚ ವ್ರತಾದನ್ಯತ್ ನಾಸ್ತಿ ನೃಣಾಂ ಹಿತಾವಹಂ |

ಏತದ್ವೈತಂ ತು ಸರ್ವೇಷಾಂ ಧರ್ಮಸಾಧನಮುತ್ತಮಂ |
 ನಿಷ್ಕಾಮಾನಾಂ ಸಕಾಮಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ನೃಣಾಂ ತಥಾ |
 ವರ್ಣಾನಾಮಾಶ್ರಮಾಣಾಂ ಚ ಸ್ತ್ರೀಬಾಲಾನಾಂ ತಥಾ ಹರೇ |
 ದಾಸಾನಾಂ ದಾಸಿಕಾದೀನಾಂ ದೇವಾದೀನಾಂ ತಥೈವ ಚ |
 ಶರೀರಿಣಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಹಿತಮೇತದ್ ವೃತಂ ವರಂ ||”

(ಕೋಟಿರುದ್ರಸಂಹಿತ. ಅಧ್ಯಾಯ 38)

ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಗಳು ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಅರುಣಾಚಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದ
 ಅಗ್ಗಳಿಕೆಯ ದಿನ ಇದು. ಆ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಶಿವನು, ಅದನ್ನು
 ತನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಶಿವರಾತ್ರಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿ ಅಂದು ಉಪವಾಸಮಾಡಿ
 ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ
 ನಿರ್ವಂಚನೆಯಿಂದ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪೂಜಿಸುವವನು ಇಡೀವರ್ಷದ
 ಪೂಜೆಯಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರೋದಯ ಕಾಲವು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ
 ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಂತೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯು ಶಿವಧರ್ಮವನ್ನು
 ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು-ಎಂದು ಸದಾಶಿವನಿಂದಲೇ ವರಪ್ರದಾನಭಾಗ್ಯವನ್ನು
 ಪಡೆದ ಸುದಿನ ಇದು.

“ತುಷ್ಣೋಽಹಮದ್ಯ ಮಾಂ ವತ್ಸ ಪೂಜಯಾಸ್ಮಿನ್ ಮಹಾದಿನೇ |
 ದಿನಮೇತತ್ತತಃ ಪುಣ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮಹತ್ತರಮ್ ||
 ಶಿವರಾತ್ರಿತಿ ಚ್ಯುತಾ ತಿಥಿರೇಷಾ ಮಮ ಪ್ರಿಯಾ |
 ಏತತ್ಕಾಲೇ ತು ಯಃ ಕುರ್ಯಾತ್ಪೂಜಾಂ ಮಲ್ಲಿಂಗಬೇರಯೋಃ ||
 ಕುರ್ಯಾತ್ಸ ಜಗತಃ ಕೃತ್ಯಂ ಸ್ಥಿತಿಸರ್ಗಾದಿಕಂ ಪುಮಾನ್ |
 ಶಿವರಾತ್ರಾವಹೋರಾತ್ರಂ ನಿರಾಹಾರೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ||
 ಅರ್ಚಯೇದ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಯಥಾ ಬಲಮವಂಚಕಃ |
 ಯತ್ಕಲಂ ಮಮ ಪೂಜಾಯಾಂ ವರ್ಷಮೇಕಂ ನಿರಂತರಂ ||
 ತತ್ಕಲಂ ಲಭತೇ ಸದ್ಯ ಶಿವರಾತ್ರೌ ಮದರ್ಚನಾತ್ |
 ಮದ್ಧರ್ಮ ವೃದ್ಧಿಕಾಲೋಽಯಂ ಚಂದ್ರಕಾಲ ಇವಾಂಬುಧೇಃ ||”

(ವಿದ್ಯೇಶ್ವರಸಂಹಿತಾ-ಅಧ್ಯಾಯ 8)

ಶಿವರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಯಾವುದೇ
 ಕಾರಣದಿಂದಲಾದರೂ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ,
 ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲಾದರೂ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬಿಲ್ವಪತ್ರವನ್ನು ಬೀಳಿಸಿದರೆ ಮತ್ತು
 ಜಲಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮಹಾಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ
 ಯೆಂದು ಹೊಗಳುವ ನಾನಾ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡರ ಕಣ್ಣಪ್ಪನ ಕಥೆ

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶಂಕರಭಗವತ್ಪಾದರು ಶಿವಾನಂದಲಹರಿ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ
 ಈ ಕಥೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಹರಿಸಿರುವ ಭಕ್ತಿಪ್ರವಾಹವೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

“ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಸವೆದ ಪಾದುಕೆಯು ಪಶುಪತಿಯ ದಿವ್ಯದೇಹವನ್ನು
 ಒರೆಸುವ ಕೂರ್ಚವಾಗಬಹುದು, ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸಿದ ನೀರು ಪುರರಿಪುವಿಗೆ
 ದಿವ್ಯಾಭಿಷೇಕದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಾನು ಸ್ವಲ್ಪತೆಂದು ಮಿಕ್ಕ ಎಂಜಲಾದ
 ಮಾಂಸದ ತುತ್ತು ನವ್ಯನೈವೇದ್ಯದ ಆಚರಣೆಯ ಪೂಜೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಿಯು
 ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಲಾರದು? ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಬೇಡನೂ
 ಭಕ್ತಶ್ರೀರೋಮಣಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿತನಾಗಬಹುದು! ಆಶ್ಚರ್ಯ!

“ಮಾರ್ಗವರ್ತಿತಪಾದುಕಾ ಪಶುಪತೇ ರಂಗಸ್ಯ ಕೂರ್ಚಾಯತೇ |

ಗಂಡೂಷಾಂಬುನಿಷೇಚನಂ ಪುರರಿಪೋರ್ದಿವ್ಯಾಭಿಷೇಕಾಯತೇ ||

ಕಿಂಚಿದ್ ಭಕ್ಷಿತಮಾಂಸಶೇಷಕಬಳಂ ನವ್ಯೋಪಹಾರಾಯತೇ |

ಭಕ್ತಿಃ ಕಿಂ ನ ಕರೋತ್ಯಹೋ! ವನಚರೋ ಭಕ್ತಾವತಂಸಾಯತೇ||” (ಶ್ಲೋಕ 63)

ಶಿವಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಬೇಡನ ಹೆಸರು ಗುರುದ್ರುಹ. ಕಡುಮುಷ್ಟನೂ
 ಕ್ರೂರಿಯೂ ಆದ ಆತನು ಒಂದು ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ದಿನ ಬೇಟೆ ದೊರೆಯದೆ
 ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ದಿನವಿಡೀ ಉಪವಾಸಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ
 ಬೇಟೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಸೋರೆಬುರುಡೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಒಂದು
 ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯಮರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್
 ಆಗಮಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು ಜಿಂಕೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಅವನು
 ಮಾಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೋರೆಬುರುಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನೀರೂ ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆಯ
 ದಳಗಳೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗ ಇದ್ದಿರಲು ಬೇಡನ
 ಅರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮೊದಲನೇ ಜಾವದ ಶಿವಪೂಜೆ
 ಸಂಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಆ ಜಿಂಕೆಯ
 ಮೇಲೆ ಕರುಣೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸ ಉಂಟಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅದರ ಪರಿವಾರದ
 ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಬರಲು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ ರಾತ್ರಿಯ
 ಉಳಿದ ಜಾವಗಳಲ್ಲೂ ಅವನಿಂದ ಅವನ ಅರಿವಿಗೆ ಬರದೆಯೇ ಶಿವಪೂಜೆ
 ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಬಂದ
 ಆ ಜಿಂಕೆಯ ಸಹೋದರಿ ಮತ್ತು ಗಂಡು ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನೂ ಅವನು ಅವುಗಳ
 ಪರಿವಾರದ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಲು ಅನುಜ್ಞೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.
 ಕೊನೆಯ ಯಾಮದ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಅವನ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳೂ ಭಸ್ಮವಾಗಿ

ಅವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿನಂತೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದ ಆ ಎಲ್ಲ ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನೂ ಅವನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲು ಭಗವಂತನಾದ ಮಹಾದೇವನು ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ “ಗುಹ”ನೆಂದು ನಾಮಕರಣಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ರಾಮಾವತಾರ ಮಾಡಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಸ್ನೇಹಯೋಗವೂ ದೈವಸೇವೆಯಿಂದ ದುರ್ಲಭವಾದ ಮುಕ್ತಿಯೂ ಆತನಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ “ಜಿಂಕೆಗಳಿಗೂ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುವುದು.”

“ಎತಸ್ಮಿನ್ನಸ್ತರೇ ತೇ ತು ಕೃತ್ವಾ ಶಂಕರದರ್ಶನಂ |

ಸರ್ವೇ ಪುನಃ ಸನ್ಮುಕ್ತಿಂ ಮೃಗಯೋನೇಃ ಪ್ರಪೇದಿರೇ||”

(ಶಿವಪುರಾಣ, ಕೋಟಿರುದ್ರಸಂಹಿತಾ. ಅಧ್ಯಾಯ 40)

ಗರುಡಪುರಾಣ ಅಗ್ನಿಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡನ ಹೆಸರು ಸುಂದರಸೇನಕ. ಬೇಡನು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಪಾರಣೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮರಣಹೊಂದಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಬಂದ ಯಮಭಟರನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಶಿವದೂತರು ಅವನನ್ನೂ ಅವನ ಪ್ರೀತಿಯ ನಾಯಿಯನ್ನೂ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. |

(ಗರುಡಪುರಾಣ: I 124-11; ಅಗ್ನಿಪುರಾಣ: 193-6)

ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಬೇಡನ ಹೆಸರು ಚಂಡ. ಆಹಾರ ಸಿಕ್ಕದೆ ಅವನೂ ಮತ್ತು ಅವನಷ್ಟೇ ಪಾಪಿಷ್ಠಳಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ಉಪವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪತಿಗೆಂದು ತಂದಿದ್ದ ಆಹಾರವನ್ನು ಯಾವುದೋ ನಾಯಿಯು ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕೋಪದಿಂದ ಆ ನಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೋದ ಆಕೆಯನ್ನು ಚಂಡನು ತಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವನು ತನ್ನ ಅರಿವಿಲ್ಲದೇ ಆಚರಿಸಿದ್ದ ಉಪವಾಸ ಶಿವಪೂಜೆಗಳಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯೇ ಮುಂತಾದ ಆತ್ಮಗುಣಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅವನು ಶಿವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಪತ್ನೀಕನಾಗಿ ಆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಮಾರನೇದಿನ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಶಿವಲೋಕವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.”

ಈ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸತ್ಯವೇ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಕಲ್ಪನೆಯೇ? ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಕಥೆ ಸತ್ಯ? ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಯ? ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಥೆಗಳೂ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಘೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತವೆ. ಶ್ರದ್ಧೆ,

ವಿಶ್ವಾಸ, ಅರಿವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಶಿವನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮತ್ತು ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಂಥಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಗತಿಯು ಬರುವಾಗ ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಂದು ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಶಿವಪೂಜೆಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥದ ಸಿದ್ಧಿ ಏಕೆತಾನೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ? ಎಂಬುದು ಆ ನಿರ್ಣಯ.

“ಎವಮಜ್ಞಾನತಃ ಪುಣ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಾತ್ಪುಣ್ಯಮಥಾಭಯಂ” (ಗರುಡ. ಪು. 1-124)

“ಅಜ್ಞಾನಾತ್ ಪ್ರತಂ ಚೈತತ್ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಯುಜ್ಯಮಾಪ್ನವಾನ್ |

ಕಿಂಪುನರ್ಭಕ್ತಿಸಂಪನ್ನಾ ಯಾನ್ತಿ ತನ್ಮಯತಾಂ ಶುಭಾಂ ||

(ಕೋಟಿರುದ್ರ ಸಂಹಿತಾ-ಅಧ್ಯಾಯ 40)

ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿದೆವು, ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿದೆವು, ಅನೇಕ ಬಾರಿ ವಿಚಾರವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿದೆವು. ಅವುಗಳ ನಿರ್ಣಯವೇನೆಂದರೆ ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತವು ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದುದು, ಅನೇಕ ವ್ರತಗಳೂ, ಬಗೆಬಗೆಯ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ, ವಿಚಿತ್ರವಾದ ದಾನಗಳೂ, ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಯಜ್ಞಗಳೂ, ತಪಸ್ಸುಗಳೂ, ಜಪಗಳೂ ಈ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಾಗಲಾರವು. ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಅತ್ಯಂತಮಂಗಳಕರವಾದ, ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಕವಾದ ಈ ಶಿವರಾತ್ರಿ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಶುಭಕರವಾದ ಶಿವರಾತ್ರಿ ವ್ರತ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದೆನು. ಇದಕ್ಕೆ “ವ್ರತರಾಜ” ಎಂದು ಹೆಸರು. ಮತ್ತೇನು ಕೇಳಲಪೇಕ್ಷಿಸುವೆ, ಕೇಳು” ಎಂದು ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಿಚಾರ್ಯ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಧರ್ಮಾಂಶ್ಚೈವಾಪ್ಯನೇಕಶಃ |

ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತಮಿದಂ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ||

ವೃತಾನಿ ವಿವಿಧಾನ್ಯತ್ರ ತೀರ್ಥಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ |

ದಾನಾನಿ ಚ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಮಖಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಸ್ತಥಾ ||

ತಪಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನ್ಯೇವ ಜಪಾಶ್ಚೈವಾಪ್ಯನೇಕಶಃ |

ನೈತೇನ ಸಮತಾಂ ಯಾನ್ತಿ ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತೇನ ಚ ||

ತಸ್ಮಾಚ್ಛುಭ್ರತರಂ ಚೈತತ್ಕರ್ತವ್ಯಂ ಹಿತಮೀಪ್ಸುಭಿಃ |

ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತಮಿದಂ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದಂ ಸದಾ ||

ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತಂ ಶುಭಂ |

ವ್ರತರಾಜೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತಂ ಕಿಮನ್ಯಚ್ಛ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ ||

ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಅಂದು ಉಪವಾಸ, ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮ, ಧ್ಯಾನ, ಪೂಜೆ, ಕೀರ್ತನಾದಿಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಸರ್ವಪುರುಷಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಎಂದು, ಯಾವಾಗ ಆಚರಿಸಬೇಕು?

ಮಾಘಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ವ್ರತದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ದಿವಸ ಮತ್ತು ಪೂಜಾಕಾಲಗಳ ಬಗೆಗೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶಿವರಾತ್ರಿ ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯವೇ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಅಂದು ವ್ರತಾಚರಣೆಗೆ ನಿಯತವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸಮಯವು ರಾತ್ರಿ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮದಂತೆ ನಿಶಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವತಾಸಂಬಂಧವಾದ ಯಜ್ಞ, ಪೂಜೆಗಳು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಶಿವರಾತ್ರಿಪೂಜೆಗೆ ಮಾತ್ರ ರಾತ್ರಿಯೇ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸಮಯವೆಂಬುದು ವಿಶೇಷ.

“ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆ ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ರಾತ್ರಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾವರ ಮತ್ತು ಜಂಗಮಲಿಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇಡೀ ವರ್ಷ ಜೀವಿಗಳು ಆಚರಿಸಿದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹಗಲುಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಿಮೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪರಶಿವನೇ ಘೋಷಣೆಮಾಡಿದುದಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯವಿದೆ.

“ಮಾಘಮಾಸಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣಾಯಾಂ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ಸುರೇಶ್ವರ ||

ಅಹಂ ವತ್ಸಾಮಿ ಭೂಪೃಷ್ಠೇ ರಾತ್ರಿ ನೈವ ದಿವಾ ಕಲೌ ||

ಲಿಂಗೇಷು ಚ ಸಮಸ್ತೇಷು ಚಲೇಷು ಸ್ಥಾವರೇಷು ಚ ||

ಸಂಕ್ರಮಿಷ್ಯಾಮಸಂದಿಗ್ಧಂ ವರ್ಷಪಾಪವಿಶುದ್ಧಯೇ (ನಾಗರಖಂಡ)

ವ್ರತಾಚರಣೆಗೆ ಅಂದು ರಾತ್ರಿಸಮಯವೇ ಪ್ರಶಸ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಸ್ತಂಧಪುರಾಣದ ವಾಕ್ಯವೂ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಆ ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶೂಲಪಾಣಿ ಶಿವನೂ, ಆತನ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಭೂತಗಣಗಳೂ ಸಂಚಾರಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಗಲೇ ಅವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು.

“ನಿಶಿ ಭ್ರಮನ್ನಿ ಭೂತಾನಿ ಶಕಯಃ ಶೂಲಭೃದ್ಭುತಃ |

ಅತಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ನಿಶಿ ತತ್ಪೂಜನಂ ಭವೇತ್ ||

“ಇಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಸಹಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಭೂತಗಳು ಭಯ ಅಥವಾ ಬೀಭತ್ಸರಸಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬೇಕಾದ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿ, ಭಕ್ತರಾದ ಪರಿವಾರಗಳು. ಆರಾಧಿಸುವವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಇತರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಇದೆ, ಅವು ಸಂಹಾರಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ರುದ್ರದೇವರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಶ್ರೀರಂಗಗುರುದೇವರು ನಮಗೆ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ.

“ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಅಂದು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲವೇ? ಸದಾ ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ದೇವರಿಗೆ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಪೂಜೆ?”- ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದು. “ಸದಾ ಪಶ್ಯನ್ನಿ ಸೂರಯಃ” ಎಂಬಂತೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಸದಾ ದೇವರದರ್ಶನ ಇರುವುದು ನಿಜವೇ. ಆದರೂ ಆ ಭಗವಂತನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಮಹಾಕಾಲನಾದ ಅವನ ಕಾಲರೂಪವಾದ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಂದು ರಾತ್ರಿಸಮಯದಲ್ಲೇ ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನಾರಾಧನೆಗೂ ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಕೂಲವಾದ ಒಳಹೊರ ವಾತಾವರಣ-ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಇರುತ್ತವೆಯೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

“ಅದು ಶಿವರಾತ್ರಿ. ಮಹಾರಾತ್ರಿ. ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಕಾಳರಾತ್ರಿ, ಸಿದ್ಧಿಗೂ ಸಾಧಕರಿಗೂ ಸುಖರಾತ್ರಿ. ಹೊರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಬಡಜೀವಿಗಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯಾದರೂ ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಹಗಲೇ ಆಗಿರುವ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ರಾತ್ರಿ ಅದು. ಹೊರಗೆ ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲದ ಶುದ್ಧವಾದ ಆಕಾಶ. ಒಳಗೂ ಅಜ್ಞಾನ ಮೇಘದ ಆವರಣವಿಲ್ಲದ ಶುದ್ಧವಾದ ಜ್ಞಾನಾಕಾಶ. ಹೊರಗಿನ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಕಲಾಮಾತ್ರನಾದ ಸೋಮ, ಒಳಗೆ ಶುದ್ಧಚೈತನ್ಯಕಲೆ. ಒಳಗೆ ಅನುಭವಿಸಿದ ಜ್ಞಾನಾನಂದದ ಮಂಗಲವಾದ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಹೊರಗೂ “ಶಿವರಾತ್ರಿ” ಎಂದು ಕರೆದು ಕಾಲಾತೀತನನ್ನು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪೂಜೆಗೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮಹಾರಾತ್ರಿ” ಎಂಬರ್ಥದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಪ್ರದವಾದ ಶ್ರೀಗುರುವಾಣಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಅಂದು ಚತುರ್ದಶಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಯಾವ ಸಮಯದಲ್ಲಿರಬೇಕು?

ಎಂದರೆ ರಾತ್ರಿ(ನಿಶೀಥ) ಸಮಯದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರದೋಷಸಮಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಕೆಲವು ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ನಿಶೀಥಾ ಸಂಯುತಾ ಯಾ ತು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ಚತುರ್ದಶೀ |

ಉಪೋಷ್ಯಾ ಸಾ ತಿಥಿಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯಕಾರಿಣೀ || ಸಾಂದ-I-1-33

ಪ್ರದೋಷವ್ಯಾಪಿನೀ ಗ್ರಾಹ್ಯಾ ಶಿವರಾತ್ರಿಚತುರ್ದಶೀ |

ರಾತ್ರೌ ಚಾಗರಣಂ ಯಸ್ಮಾತ್ ತಸ್ಮಾತ್ತಾಂ ಸಮುಪೋಷಯೇತ್ || (ಹೇಮಾದಿ)

ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಗೆ ಮೊದಲೂ ಚತುರ್ದಶಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಅನಂತರವೂ ಚತುರ್ದಶಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಆಗಲೇ ಶಿವರಾತ್ರಿ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಎಂದು ಈಶಾನಸಂಹಿತೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಚತುರ್ದಶಿಯು ಪ್ರದೋಷ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿಕಾಲಗಳೆರಡನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದರೆ ಆಗ ಶಿವರಾತ್ರಿ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಚತುರ್ದಶಿಗೆ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಪ್ರದೋಷವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುವುದು ಶಿವರಾತ್ರಿ, ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರದೋಷವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರದೋಷವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆಗ ನಿಶೀಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರುವುದು ಶಿವರಾತ್ರಿ. ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಪ್ರದೋಷವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ಇದ್ದರೆ ಆಗ ಜಯಾಯೋಗ (ತ್ರಯೋದಶೀಯೋಗ) ಇರುವುದು ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಆಚರಣೆ.

“ತ್ರಯೋದಶಿಯು ಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪ. ಚತುರ್ದಶಿಯು ಶಿವಸ್ವರೂಪ. ಆದುದರಿಂದ ತ್ರಯೋದಶೀಸಹಿತವಾದ ಚತುರ್ದಶೀತಿಥಿಯು ಸೇರಿದ್ದರೆ ಶಿವಶಕ್ತಿಯೋಗವು ಕೂಡಿಬರುತ್ತದೆ. ಅಂಥಾ ಕಾಲವು ಒದಗಿ ಬಂದರೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಆಚರಣೆಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತ” ಎಂದು ಶ್ರೀರಂಗಗುರುದೇವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಜಯಂತಿಯ ಆಚರಣೆಗೆ ಬುಧವಾರ ಅಥವಾ ಸೋಮವಾರದ ಯೋಗ ಕೂಡಿಬಂದರೆ ಪ್ರಶಸ್ತ ಎಂದು ಗಮನಿಸಿದ್ದೆವು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಆಚರಣೆಗೆ ಭಾನುವಾರ ಅಥವಾ ಮಂಗಳವಾರಯೋಗ ಕೂಡಿಬಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

“ಮಾಘಕೃಷ್ಣಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ರವಿವಾರೋ ಭವೇದ್ವದಿ |

ಭೌಮೋ ವಾಪಿ ಭವೇದ್ವೇವ ಕರ್ತವ್ಯಂ ವ್ರತಮುತ್ತಮಮ್ || (ಸಾಂದ)

ಹೇಗೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು?

ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತವನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗುವಂತೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದೇ ಧ್ಯಾನಾನಂದ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಗುಣಸಂಪತ್ತು. ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲೂ ದಯೆ, ಅಸೂಯೆಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಿಕೆ, ಶುಚಿತ್ವ, ಅನಾಯಾಸ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಿಕೆ, ದುರಾಸೆಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಿಕೆ, ಕ್ಷಮಾಗುಣ ಮತ್ತು ಮಂಗಳ ಇವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಎಂಟು ಆತ್ಮಗುಣಗಳು. ಆತ್ಮಾನಂದದ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಆತ್ಮಗುಣಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಅನುಗುಣವಾದ ಒಳ ಹೊರಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಂದು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಅಕ್ರೋಧ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ರತಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿರುವ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಈ ವ್ರತದಲ್ಲಿಯೂ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಭಗವಂತನ ಮಾನಸಪೂಜೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿರೂಪವಾಗಿ ಹೊರಗಿನ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಅಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಒಳಗಿನ ಪೂಜೆಯು ಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿರೂಪವಾದದ್ದು. ಹೊರಗಿನ ಪೂಜೆಯು ಆವಾಹನ, ಆಸನ, ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯ, ಆಚಮನೀಯ, ಅಭಿಷೇಕ, ವಸ್ತ್ರ, ಉಪವೀತ, ಗಂಧ, ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ದೀಪ, ಅರ್ಚನೆ, ನೈವೇದ್ಯ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣನಮಸ್ಕಾರ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಸಂಗೀತ, (ನೃತ್ಯ, ಗೀತ, ವಾದ್ಯ,) ಮುಂತಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಉಪಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕವು ಶಿವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. “ಅಲಂಕಾರಪ್ರಿಯೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಅಭಿಷೇಕಪ್ರಿಯಃ ಶಿವಃ”. ಆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಗೋಶೃಂಗದಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಶಿವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೃಪ್ತಿ. ಪೂಜೆಯ ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ವಪತ್ರ ಮತ್ತು ಪದ್ಮಪುಷ್ಪ, ತುಂಬೇಹೂವುಗಳು ಶಿವನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಜಪಾಕುಸುಮ (ಕೆಂಪುದಾಸವಾಳ)ವೂ ಶಿವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಎಂದು ಶ್ರೀಗುರುದೇವರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ಶಿವರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಶಿವಮಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಎರಡು ವಿಶೇಷ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. 1. ಉಪವಾಸ

2. ಜಾಗರಣೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಏಕಾದಶಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಎರಡೂ ಉಪವಾಸದ ಹಬ್ಬಗಳು.

ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತದ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಮುಖ್ಯವೇ, ಜಾಗರಣೆ ಮುಖ್ಯವೇ ಅಥವಾ ಪೂಜೆ ಮುಖ್ಯವೇ? ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. “ಉಪವಾಸವೇ ಮುಖ್ಯ” ಎಂದು ತಿಥಿತತ್ತ್ವ ಗ್ರಂಥ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

“ಅಸ್ತಮುಪವಾಸಃ ಪಧಾನಂ ನ ಸ್ನಾನೇನ ನ ವಸ್ತ್ರೇಣ ನ ಧೂಪೇನ ನ ಚಾರ್ಚಯಾ |

ತುಷ್ಣಾಮಿ ನ ತಥಾ ಪುಷ್ಕೈಃ ಯಥಾ ತತ್ಪೋಪವಾಸತಃ

ಯೋ ಮಾಂ ಜಾಗರಯತೇ ರಾತ್ರಿಂ ಮನುಜಃ ಸ್ವರ್ಗಮಾರುಹೇತ್”.

ಎಂಬ ಮಾತು ಜಾಗರಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪೂಜೆಯು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದೂ ಸರಿಯೇ. ಉಪವಾಸ, ಜಾಗರಣೆ ಮತ್ತು ಪೂಜೆ ಮೂರಕ್ಕೂ ಸಮಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

“ವಸ್ತುತಸ್ತು ತಯಾಣಾಮೇವ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಮಿತ್ಯಯಮೇವ ಪಕ್ಷಃ |

ವೈಶ್ವಾನರವಿದ್ಯೋಪಾಸನನ್ಯಾಯೇನ ಸಮುದಾಯ ಏವ ಅತ್ರ ಅನುಷ್ಠೇಯಃ” |

ಪೂಜೆ, ಉಪವಾಸ, ಜಾಗರಣೆ ಇವು ಮೂರನ್ನೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅನುಸರಿಸುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಇವು ಮೂರರಲ್ಲೂ ಅತ್ಯಂತಮುಖ್ಯ ಯಾವುದು? ಎಂಬುದರ ವಿವೇಕ ನಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಚರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ಯಾವ ಎರಡು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಆ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು? ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಅಂಗಿ ಯಾವುದು? ಅಂಗಗಳು ಯಾವುವು? ಯಾವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಾವುವು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಅಂತರಂಗ ಬಹಿರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅಂಥಾ ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಪೂಜೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಾಹಾರರೂಪವಾದ ಉಪವಾಸ. ಹಾಗೆ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಪೂಜೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯೇ ಆದರೆ ಆಗ ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು? ಧ್ಯಾನವನ್ನೇ? ಉಪವಾಸವನ್ನೇ?

ಎಂದರೆ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಆಗ ಗೌಣವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ದಿನವಿಡೀ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಲಾಗದವರು ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಲಿ. ರಜೋಗುಣತಮೋಗುಣಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸದಿರಲಿ. ಪ್ರಕೃತಿಯು ಹಗುರವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಡಿಮೆಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅನುಮತಿಸಿರುವ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಲಿ. “ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಮಾನವಾದರೆ ಅಪ್ಪಚ್ಚಿಗೆ ಆರುಮಾನ” ಎಂಬಂತೆ ಗುರುವಾದ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸದಿರಲಿ.

ಇನ್ನು ಜಾಗರಣೆಯ ವಿಷಯ. ಶಿವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯು ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನಾರಾಧನೆಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. ತಮೋಗುಣದ ಕಾರ್ಯವಾದ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಅಂಥಾ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಪೋಲುಮಾಡದಿರಲಿ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗರಣೆಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಮರೆತು ‘ಹೇಗಾದರೂ ಜಾಗರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಪುಣ್ಯ’ ಎಂದು ಕೆಲವು ಪಾಮರಜನರು ರಾತ್ರಿಪೂರ್ತಿ ಜೂಜಾಡುವುದು, ಕಳ್ಳತನಮಾಡುವುದು, ಕಲಹಮಾಡುವುದು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಕಲಕುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದು ಮುಂತಾದ ಅನಿಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯುವಕರು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಇತರರ ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಶಿಲಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಗೃಹಗಳನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥರು ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಯುವಕರ ಈ ದುರಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಾರದೆ? ಅದೂ ಅಂಥಾ ಪುಣ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಪಾಪಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೇ? ಎಂದರೆ “ಹೇಗಾದರೂ ಆಗಲಿ, ಯುವಕರ ತಂಡ ಮತ್ತು ಗೃಹಸ್ಥರು ಇಬ್ಬರೂ ಆ ರಾತ್ರಿ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ? ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಜಾಗರಣೆಯ ಪುಣ್ಯ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅದರಿಂದಲೇ ಬಂದಿತು” ಎಂದು ಮೂರ್ಖನಾಯಕರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಇದು ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದವಾದ ಮೂರ್ಖತನ.

ಶಿವರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನಾರಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವುದು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಲೌಕಿಕವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಅನಿಷ್ಟವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವುದು ರಾಕ್ಷಸೀಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಜಾಗರಣೆ. ಅದು ಶಿವಪ್ರೀತಿಗೆ

ಖಂಡಿತ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿವರಾತ್ರಿಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಕಥೆಗಳು ಪೂಜಾರ್ಥವಾದ ಜಾಗರಣೆ ಉಪವಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸೆಮಾಡುವ ಅರ್ಥವಾದಗಳೇ ಹೊರತು ಭಕ್ತರ ಆಚರಣೆಯ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಅಂತೆಯೇ ಬೋಧಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲ.

ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಎಲ್ಲ ಸಮಯಗಳಲ್ಲೂ (ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲೂ) ಯಾವುದನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು? ಯಾವುದನ್ನು ಆಚರಿಸ ಬಾರದು? ವಿಧಿ ಯಾವುದು? ನಿಷೇಧ ಯಾವುದು? ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದು ನಿಯಾಮಕ? ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸದಾ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಎಲ್ಲ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳೂ ಇವೆರಡನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿವೆ.

ಸರ್ವೇ ವಿಧಿನಿಷೇಧಾಶ್ಚ ಏತಾಭ್ಯಾನ್ಮೇವ ಯಂತ್ರಿತೌ ||

ಎಂಬ ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥರ ಉಪದೇಶಾಮೃತವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಈ ವಿಚಾರಸರಣಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ಶ್ರೀ ಭಗವಂತನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲು ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಪ್ರದಾಯ ಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಮುಂದಿನ ವಿಷಯ.

ಪರ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು:-

ಶಿವರಾತ್ರಿ ಮಹಾಪರ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು? ಎಂದರೆ 'ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗುವಂತೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು'-ಎಂಬುದು ನೇರವಾದ ಮತ್ತು ಸಾರಭೂತವಾದ ಉತ್ತರ. ಶಿವನು ಜ್ಞಾನ, ಆನಂದ, ಅಮೃತಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತ. 'ಯಶ್ಶಿವೋ ನಾಮರೂಪಾಭ್ಯಾಂ' ಎಂಬಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಂಗಲಕರವಾದ ನಾಮರೂಪಗುಣಕರ್ಮಗಳುಳ್ಳ ಮಹಾದೇವ. ಅಂಥ ದೇವನಲ್ಲಿ ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮನಸ್ಸು, ಮಾತು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

'ಸದಾಶಿವನಿಗೆ ಅದೇ ಧ್ಯಾನ' ಎಂಬಂತೆ ಅವನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಪ್ರಿಯ. ಅಂತರಂಗದ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯವಾದುದು ಆ ಪರಮಾತ್ಮಧ್ಯಾನ. ಅದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗುವಂತೆ ಜಪ, ಕೀರ್ತನೆ, ಪೂಜೆ, ದಾನ, ಹೋಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಾನಸಿಕ ಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಉಪವಾಸ, ವಿಶೇಷವಾದ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯ

ಜಾಗರಣೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಹೊರಗಿನ ಪೂಜೆಗಳಲ್ಲಿ "ಅಭಿಷೇಕಪ್ರಿಯಃ ಶಿವಃ" ಎಂಬಂತೆ ಅಭಿಷೇಕವು ಶಿವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ರಾತ್ರಿಜಾಗರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ತ್ರಿಪುರಾಸುರಸಂಹಾರವೇ ಮುಂತಾದ ಶಿವನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕಥೆಗಳ ಶ್ರವಣ, ಕೀರ್ತನ, ಸಂಗೀತಗಳಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಪ್ರಿಯನೂ, ಆಶುತೋಷನೂ, (ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವವನೂ) ಆದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಅಂದು ಉಪವಾಸ, ಜಾಗರಣೆ, ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಕಥಾಶ್ರವಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ರೂಢಿ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಪೂಜಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷವಿಧಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು.

ಶಿವರಾತ್ರಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಮಾರನೇ ದಿವಸ ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ ವ್ರತವು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನೆರವೇರಲು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಶತರುದ್ರೀಯ (ನಮಕ, ಚಮಕ) ಮುಂತಾದ ರುದ್ರಪರವಾದ ಶ್ರುತಿಸೂಕ್ತಗಳಿಂದಲೂ ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಹಾಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪಂಚಗವ್ಯ, ಪಂಚಾಮೃತಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಬೇಕು. ಆವಾಹನ, ಅರ್ಘ್ಯವೇ ಮುಂತಾದ ಷೋಡಶೋಪಚಾರಪೂಜೆನಂತರ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಆವಾಹನೆಮಾಡಿ ಸಾಸುವೆ ಮತ್ತು ಚರುನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಪೂಜೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನಂತರ ಶಿವನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣ, ಕೀರ್ತನ, ಸಂಗೀತಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಆಸ್ವಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾತ್ರಿಯ ಎಲ್ಲ ಯಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಹೀಗೆ ದೇವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಸಂಪನ್ನಗೊಳಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಉಪಚಾರದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿರುವ ಅಪಚಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸರ್ವಪಾಪಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿವಿನಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಕರುಣಿಸಬೇಕೆಂದು ದೇವನನ್ನು ಬೇಡಬೇಕು. ವರ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ಶಿವರಾತ್ರಿದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸು

ವುಡು ಉತ್ತಮಕಲ್ಪ. ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯ ದಿನದಲ್ಲಾದರೂ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲೇಬೇಕು.

ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ರಾತ್ರಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನಿಂದಲೂ, ಎರಡನೇ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಮೊಸರಿನಿಂದಲೂ, ಮೂರನೇ ಜಾವದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದಿಂದಲೂ, ನಾಲ್ಕನೆಯಜಾವದಲ್ಲಿ ಜೇನುತುಪ್ಪದಿಂದಲೂ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಈಶಾನ, ತತ್ಪರುಷ, ಅಘೋರ, ವಾಮದೇವ ಮತ್ತು ಸದ್ಯೋಜಾತ ನಾಮಧೇಯದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮತ್ತು ಭಸ್ಮಪುಂಡ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಂಜೆ ಶಿವದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಅಂಗನ್ಯಾಸ ಕರನ್ಯಾಸಾದಿಸಹಿತವಾಗಿ ಸದಾಶಿವಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಕಲಶಪೂಜೆಮಾಡಿ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಸ್ಥಿರಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಲಿಂಗವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, 'ಆಪ್ಯಾಯಸ್ವ' 'ಆಪೋಹಿಷ್ಠಾ' ಎಂಬ ಬಿಡಿಮಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಮಹಾರುದ್ರ, ಪುರುಷಸೂಕ್ತಗಳ ಇಡೀ ಸೂಕ್ತಗಳಿಂದಲೂ ಪಂಚಾಮೃತ, ಗಂಧ, ಕುಂಕುಮ, ಕರ್ಪೂರ, ತೀರ್ಥ, ಸುವರ್ಣತೀರ್ಥಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಬೇಕು. ಶಿವನಿಗೆ ಶಂಖದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡುವುದರ ಬದಲು ಗೋಶೃಂಗದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಬೇಕು. ಭವ, ಶರ್ವ, ಈಶಾನ, ಪಶುಪತಿ, ಉಗ್ರ, ರುದ್ರ, ಭೀಮ, ಮಹಾದೇವ ಎಂಬ ಶಿವನ ಎಂಟು ರೂಪಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆತನ ಆಯಾ ದೇವಿಯರಿಗೆ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಮೂಲಮಂತ್ರ (ಪಂಚಾಕ್ಷರ) ದಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಬಿಲ್ವಪತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಉಳಿದ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲವು ಪೂಜಾಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇವೆ.

ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಪುಷ್ಪಪತ್ರಗಳು ಎಕ್ಕ, ಗಣಿಗಿಲೆ, ಬಿಲ್ವ, ಪಗಡೆ, ಧತ್ತೂರಿ ಮತ್ತು ಬೃಹತೀ.

"ಚತುರ್ಣಾಂ ಪುಷ್ಪಜಾತೀನಾಂ ಗಂಧಮಾಘ್ರಾತಿ ಶಂಕರಃ |

ಅರ್ಕಸ್ಯ ಕರವೀರಸ್ಯ ಬಿಲ್ವಸ್ಯ ವಕುಲಸ್ಯ ಚ ||

'ಧತ್ತೂರೈರ್ಬೃಹತೀಪುಷ್ಪೈಶ್ಚ ಪೂಜನೇ ಗೋಲಕ್ಷ ಫಲಂ |"

ಇವುಗಳಲ್ಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಬಿಲ್ವಪತ್ರ. ಬಿಲ್ವಪತ್ರದಳವು ಹೇಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ರುದ್ರಭಾಗದ ಪತ್ರದ ವಿಶೇಷವೇನು? ಅದರ ದರ್ಶನ, ಸ್ಪರ್ಶ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಣೆಗಳು ಹೇಗೆ ಶಿವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಏರಿಸಲು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತವೆ-ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀರಂಗಗುರುದೇವರು ನಮಗೆ ಪ್ರಯೋಗವಿಜ್ಞಾನಸಹಿತವಾದ ಒಂದು ಪಾಠವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ದಾಸವಾಳ (ರಕ್ತ ಜಪಾಕುಸುಮ)ವೂ ಶಿವಪೂಜೆಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುದೆಂದು ಅವರು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದರು.

ಈ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ಅಥವಾ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕುವರ್ಷಗಳು ಆಚರಿಸಿ ಉದ್ಯಾಪನೆಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಪೂಜಾಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅಂದು ಮಹಾದೇವನ ಧ್ಯಾನ, ಒಂದುಬಾರಿ ಅಥವಾ ಹನ್ನೊಂದುಬಾರಿ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ, ಪೂಜೆ, ಜಾಗರಣೆ ಮತ್ತು ಉಪವಾಸಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಲ್ಪಗಳೂ ಹೇಳುತ್ತವೆ.

'ಮಹೇಶ್ವರನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸುಂದರವಾದ ಚಂದ್ರಕಲೆಯಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅವನು ಭೂಷಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಹಸ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿ, ಜಿಂಕೆ, ಮತ್ತು ವರದಾಭಯಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಐದು ಮುಖಗಳುಳ್ಳವನು ಮತ್ತು ಮುಕ್ಕಣ್ಣು ಮಹಾಪ್ರಭು. ಸುತ್ತಲೂ ದೇವಗಣಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವಾದಿಮೂರ್ತಿ, ವಿಶ್ವವಂದ್ಯ, ನಿಖಿಲಭಯಹಾರಿ, ಪ್ರಸನ್ನಮೂರ್ತಿ. ಸದಾ ಈತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು-ಎಂದು ಧರ್ಮಸಿಂಧುವು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಧ್ಯಾಯೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಮಹೇಶಂ ರಜತಗಿರಿನಿಭಂ ಚಾರುಚಂದ್ರಾವತಂಸಂ

ರತ್ನಾಕಲೋಜ್ವಲಾಂಗಂ ಪರಶುಮೃಗವರಾಭೀತಿಹಸಂ ಪ್ರಸನ್ನಮ್ |

ಪದ್ಮಾಸೀನಂ ಸಮನ್ಯಾತ್ ಸ್ತುತಮಮರಗಣೈರ್ವ್ಯಾಘ್ರಕೃತ್ತಿಂ ವಸಾನಂ

ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂ ವಿಶ್ವವನ್ದ್ಯಂ ನಿಖಿಲಭಯಹರಂ ಪಂಚವಕ್ತ್ರಂ ತ್ರಿನೇತ್ರಮ್ ||

ಶಿವರಾತ್ರಿವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವರು ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗ

ಆಚರಿಸಬೇಕು? ಚತುರ್ದಶೀತಿಥಿಯ ಮುಗಿದ ನಂತರವೇ ಪಾರಣೆ. “ತಿಥ್ಯಂತೇ ಪಾರಣಂ ಭವೇತ್” ಎಂದು ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಚತುರ್ದಶೀ ತಿಥಿಯು ರಾತ್ರಿಯ ಮೂರುಜಾವಗಳ ನಂತರವೂ ಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆ ಆಗ ಚತುರ್ದಶೀತಿಥಿಯಲ್ಲೇ ಪಾರಣೆ ಎಂದು ಸ್ಯಾಂದಪುರಾಣವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. “ಚತುರ್ದಶೀತಿಥಿಯು ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಉಪವಾಸನಿಯಮದಲ್ಲಿದ್ದು ಅನಂತರ ಪಾರಣೆಮಾಡುವುದು ಉಚಿತವಾದ ಕಲ್ಪ”. ಮರುದಿನ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಶ್ರಾದ್ಧತರ್ಪಣ ಒದಗಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಧಿಕೃತ ರಾದವರು ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಪಾರಣೆಮಾಡಬೇಕು.

ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿ ಮಹಾಪರ್ವದ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಯಾದ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಏಕೆ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿ? ಆತನ ರೂಪ, ಸ್ವರೂಪ, ಗುಣ, ವೈಭವ, ನಾಮಧೇಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಆಗಮ, ಕಾವ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತವೆಯಲ್ಲವೇ.?

“ಆತನು ಮಹಾದೇವ, ಮಹೇಶ್ವರ, ಕ್ಷೇತ್ರ, ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞರೆಲ್ಲರ ಸ್ವಾಮಿ, ಜ್ಞಾನ, ಬಲ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ವೀರ್ಯ, ಶಕ್ತಿ, ತೇಜಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ನಿಧಿಯಾಗಿರುವ ಭಗವಂತ, ಘೋರ ಮತ್ತು ಅಘೋರವಾದ ರೂಪಗುಣಗಳುಳ್ಳವನು, ಸಂಹಾರಕರ್ತನಾದ ರುದ್ರದೇವ; ಅಂತೆಯೇ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪೊರೆಯುತ್ತಾ ಅವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಈಡೇರಿಸುವ ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ, ಆಶುತೋಷ, ಸುಪ್ರಸನ್ನ, ಸೌಮ್ಯಮೂರ್ತಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಪ್ರದಾಯಕನಾದ ಜಗದ್ಗುರು, ನಾಮ, ರೂಪ, ಕೃತಿ, ಮತಿ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅತ್ಯಂತಮಂಗಲಕರನಾಗಿ, ಸರ್ವಮಂಗಲೆಯಾದ ಗೌರೀದೇವಿಗೂ ಮಾಂಗಲ್ಯಸ್ವರೂಪನಾಗಿ, “ಶಿವ” ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮಧೇಯದಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವವನು.

“ತಮೀಶ್ವರಾಣಾಂ ಪರಮಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ ತಂ ದೇವತಾನಾಂ ಪರಮಂ ಚ ದೈವತಂ” “ನಮಶ್ಶಿವಾಯ ಚ ಶಿವತರಾಯ ಚ” “ನಮಶ್ಯಂಕರಾಯ ಚ ಮಯಸ್ಕರಾಯ ಚ” “ಯಾ ತೇ ರುದ್ರ ಶಿವಾ ತನೂರಘೋರಾಽಪಾಪಕಾಶಿನೀ” “ಆದ್ಯಂ ಪುರುಷಮೀಶಾನಂ ಪುರುಹೂತಂ

ಪುರುಷ್ಪುತಂ” “ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಧಾಮ್ನೇಽಸ್ತು ಶಿವಾಯ ವಿಹಿತಾ ನತಿಃ” “ಜ್ಞಾನಂ ಮಹೇಶ್ವರಾದಿಚ್ಛೇತ್” “ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷೇಶಾಯ ಸರ್ಗಸ್ಥಿತ್ಯಂತಹೇತವೇ” “ಸ ಹಿ ದೇವಃ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಃ ತಮಸಃ ಪರಮುಚ್ಯತೇ” “ಮಾಶತ್ತ ಜೋತಿ ಮಲರ್‌ನ್ದ ಮಲರ್ಚುಡರೇ”-ಇತ್ಯಾದಿ ದಿವ್ಯವಚನಗಳೂ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳ ಅನುಭವಗಳೂ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತಿವೆ. ಆತನನ್ನು ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವ ಪರಂಪರೆಯೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆತನ ಬಗೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿದೆ? ಎಂದು ಕೆಲವರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಬಹುದು.

ಆದರೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಂಥ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಉಂಟು ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಶಿವನ ಆರಾಧನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಭಕ್ತಿ-ಶ್ರದ್ಧೆಗಳ ಬುಡವನ್ನೇ ಕದಲಿಸುವಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಪರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸತ್ಯಾರ್ಥದ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿಯಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹಾಗೆ ಶಿವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪಲಾಪಮಾಡುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳು. ಮೊದಲನೆಯದು ಸಂಕುಚಿತಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಕೆಲವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರ ವರ್ಗ, ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಗಳ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳಿಂದಲೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಸತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಸಾರುತ್ತಾ ತಮ್ಮನ್ನು “ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ” ಯುಳ್ಳವರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಜನರ ವರ್ಗ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗದವರು ಶಿವನ ಆರಾಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೂರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

1) ಶಿವನು ದೇವತೆಯಾದರೂ ಕ್ಷೂರಿ, ಸರ್ವಸಂಹಾರಕ, ಘಾತುಕ, ಆಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸಾವನ್ನು ತರುವವನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ (ಮುಕ್ತಾತ್ಮರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ದಯೆ-ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಂಹರಿಸುವವನು. ಈ ಕ್ರೂರತನದ ಕುರುಹಾದ ಘೋರವಾದ ತಾಂಡವನೃತ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುವವನು. “ಪ್ರಪಂಚಸಂಹಾರಕತಾಂಡವಾಯ”. ಇಂಥಾ ಭೀಕರವಾದ ಕೃತಿ-ಮತಿಗಳುಳ್ಳ ದೇವನು ಭೂತದಯಾಪರರಾದ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಆರಾಧ್ಯನಾದಾನು? ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ದಯೆಯನ್ನೇ

ತೊರೆದ ಈ ರುದ್ರನನ್ನು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರು ಏಕೆ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು? ಇವನ ಬದಲಿಗೆ ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ದೇಹತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮವೀರ ದಯಾವೀರರಾದ ದೇವಸದೃಶ ಮಹಾಪುರುಷರನ್ನೇಕೆ ಆರಾಧಿಸಬಾರದು? ಎಂಬುದು ಒಂದು ಆಕ್ಷೇಪ.

2) ಈತನು ಸೃಶಾನವಾಸಿ, ರುಂಡಮಾಲಾಧರ, ಚಿತಾಭಸ್ಮವನ್ನು ಮೈಗೆ ಬಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಾತ. ದಿಗಂಬರ ಅಥವಾ ಹಸಿಯ ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮ ಅಥವಾ ಆನೆಯ ತೊಗಲನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು. ಅಮಂಗಲವಾದ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ ಆಚಾರವುಳ್ಳವನು. ತನ್ನಂತೆಯೇ ಭೀಕರವಾದ ಆಕಾರ ಆಚಾರ ಗುಣಶೀಲಗಳುಳ್ಳ ಭೂತಗಣಗಳೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುವವನು. ಭೀಮ, ರುದ್ರ, ಉಗ್ರ ಮುಂತಾದ ಈತನ ಹೆಸರುಗಳು ಕೂಡ ಭಯಾನಕವಾಗಿವೆ. ಆಚಾರಶುದ್ಧರಾದ ಸಾಧುಭಕ್ತರಿಗೆ ಈತನು ಹೇಗೆ ಆರಾಧ್ಯನಾದಾನು? ಎಂಬುದು ಎರಡನೆಯದು.

3) ರುದ್ರನು ವೈದಿಕವಾದ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹವಿರ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲದವನು, ಯಾವುದಾದರೂ ಹವಿಸ್ಸು, ಬಲಿಗಳನ್ನು ಈತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ ಒಡನೆಯೇ ಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನ ಪೂಜೆಯು ವೈದಿಕವಾದ ಪವಿತ್ರತೆಗೆ ಕುಂದು ತರುವುದು-ಎಂಬುದು ಮೂರನೆಯ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಶಿವನ ಸಂಹಾರಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. ಕೊಲ್ಲುವುದು ಕ್ರೂರತನವಲ್ಲವೇ? ಎಂದರೆ ಕೆಲವು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಕರುಣೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಅಪಘಾತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನೋವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ಅವುಗಳ ಕಷ್ಟ ಕೊನೆಗಾಣಲಿ-ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಕೊಂದುಹಾಕುವುದುಂಟು. ಇದನ್ನು Mercy Killing (ದಯಾಪ್ರೇರಿತವಾದ ಸಂಹಾರ) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ರುದ್ರದೇವನು ಸುಖ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಜೀವಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ದಯಾಪ್ರೇರಿತವಾದ ಸಂಹಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಲೋಕಕಂಟಕರಾಗಿರುವ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವುದೂ ದಯಾಕಾರ್ಯ

ವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೀವಿಗೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ತಕ್ಕ ದಂಡನೆಯಾಗಿ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಆ ಜೀವಿಯು ಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರುದ್ರನು ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರಪರಾಧಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ, ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಇದು ದಯಾಪ್ರೇರಿತವಾದ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಕರವಾದ ಸಂಹಾರ ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ?

ಹಾಗಾದರೆ ಭಗವಂತನಾದ ರುದ್ರನು ಈ ಅಧರ್ಮ, ಅನ್ಯಾಯದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಎಸಗುತ್ತಾನೆ? ಎಂಬುದು ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ದಿನನಿತ್ಯದ ನಿದ್ರೆಯ ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ತಕ್ಕ ಸಮಾಧಾನ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ದೇವರು ನಮಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಡಬೇಕು? ನಿದ್ರೆಯನ್ನೇ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಇನ್ನೂ ಸುಖಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಸಮಾಜಕಲ್ಯಾಣಕರವಾದ ಎಷ್ಟೋ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಇಂಥಾ ಸದವಕಾಶವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ ದೇವರು ಅನ್ಯಾಯಗಾರ ಎಂದು ಆಪಾದಿಸುವವರು ಮೂರ್ಖರೇ ಸರಿ. ಅಂಥ ಮೂರ್ಖರಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ನಿದ್ರೆ ಬರದೇ ಹೋದರೆ ಅದು ಎಂಥ ಶಿಕ್ಷೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೇ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಉಪಸಂಹಾರ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಎಂಥಾ ವಿಶ್ರಾಂತಿ, ಶಾಂತಿ, ಸಮಾಧಾನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ-ಎಂಬುದು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ದಿನಪೂರ್ತಿ ದುಡಿದು ಬಳಲಿ ಬೇಸತ್ತಿರುವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೊರೆತು, ನಿದ್ರೆಯ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನೂ ಅನಂತರದ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಕೊಡುವ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ದೇವರನ್ನು ದಯಾಮಯನೆಂದು ತಾನೇ ವಿವೇಕಿಗಳು ಕರೆಯಬೇಕು! ಈ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವನೂ ರುದ್ರನೇ. ಅವನು ಸುಷುಪ್ತಿಸ್ಥಾನದ ದೇವರು.

ಅಂತೆಯೇ ಯುಗಯುಗಾಂತರಗಳಿಂದಲೂ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಸುಸ್ಥಾಗಿಬಿಟ್ಟಿರುವ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಅತಿದೀರ್ಘಕಾಲದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ-ದೀರ್ಘನಿದ್ರೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ರುದ್ರದೇವನು ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಇಂಥಾ ಚಿರಕಾಲದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು

ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಮಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿರುವ ಪುಣ್ಯಜೀವಿಗಳಿಗೆ, ಪಾಪಜೀವಿಗಳಿಗೆ, ಮಿಶ್ರಜೀವಿಗಳಿಗೆ- ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ “ಧಾತಾ ಯಥಾಪೂರ್ವಮಕಲ್ಪಯತ್” ಎಂಬಂತೆ ಮತ್ತೆ ಆ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅವನು ತಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉಳಿಕೆಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದ ಶಕ್ತಿ ಬಂದಿರುವುದು. ಪ್ರತಿದಿನದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವವನು ರುದ್ರ. ದೇಹವು ಜರ್ಜರಿತವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀವಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಹೊಸ ದೇಹವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವವನು ರುದ್ರ. ಮಹಾಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಂಹಾರಮಾಡಿ ಮಹಾಕಾಲ ಪರ್ಯಂತವಾದ ನಿದ್ರಾವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸುವವನು ರುದ್ರನೇ. ಇಂಥಾ ಪರಮಕರುಣಾಳುವಾದ ರುದ್ರದೇವನಿಗೆ ನಮೋನಮಃ. ಸೃಷ್ಟಿಕಾರಕನಾದ ದೇವನು(ಬ್ರಹ್ಮನು) ಎಷ್ಟು ಕರುಣೆಯೋ ಸ್ಥಿತಿಗಾರಕನಾದ ದೇವ ವಿಷ್ಣುವು ಎಷ್ಟು ಕರುಣೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಕರುಣೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ ಲಯಕಾರಕನಾದ ರುದ್ರದೇವ. ಹೀಗೆ ಮೂರು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂವರು ಮೂರ್ತಿಗಳು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ನಡೆಸಿದರೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಮೂರನ್ನೂ ನಡೆಸುವವನು ಒಬ್ಬನೇ ಪರಮಾತ್ಮ. ಈ ಮೂವರು ಅವನ ಅವತಾರಗಳೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ‘ಓಂ ಜನ್ಮಾದ್ಯಸ್ಯ ಯತಃ’ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರವು ಈ ಆಶಯವನ್ನೇ ಮೊಳಗುವುದು.

“ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತ್ಯಂತಕರೀಣಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾತ್ಮಿಕಾಂ ।

ಸ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಯಾತಿ ಭಗವಾನ್ ಏಕ ಏವ ಜನಾರ್ದನಃ ॥”

ಎಂದು ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣವೂ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

2) ರುದ್ರನು ರುಂಡಮಾಲೆ, ಆಗತಾನೇ ಸಿಗಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ತೊಗಲು, ಚಿತಾಭಸ್ಮ ಮುಂತಾದ ಅಮಂಗಲದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ‘ಅಮಂಗಲ’ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದೂ ದುರ್ವಾದವಾಗಿದೆ. ಮಂಗಲದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು ಅನಿಷ್ಟನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಇಷ್ಟವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ. ಶಿವನು ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅನಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಶರಣ್ಯನಾದವನು, ಆಪ್ತಕಾಮನು. ಅವನಿಗೆ ಮಂಗಳದ್ರವ್ಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾದರೂ ಏನು?

ಎಂಬ ಈ ಆಪಾದನೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಯಾದ ಕಾಳಿದಾಸ ಸಮರ್ಥವಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

“ವಿಪತ್ಯತೀಕಾರಪರೇಣ ಮಂಗಳಂ ನಿಷೇವ್ಯತೇ ಭೂತಿಸಮುತ್ಸರ್ಕೇನ ವಾ ।

ಜಗಚ್ಚರಣ್ಯಸ್ಯ ನಿರಾಶಿಷ್ಯತಃ ಕಿಮೇಭಿರಾಶೋಪಹತಾತ್ಮವೃತ್ತಿಭಿಃ” ॥

(ಕುಮಾರಸಂಭವ-ಸರ್ಗ 5)

ಅವನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಚಿತಾಭಸ್ಮವೂ ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಾದರೂಪವಾಗುತ್ತದೆ. “ತಸ್ಮಾತ್ ಸರ್ವಗತಶ್ಶಿವಃ” ಎಂಬಂತೆ ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪಕನಾಗಿರುವ ಅವನಿಗೆ ರುಂಡಮಾಲೆಯೂ ಒಂದೇ, ಮಣಿಮಾಲೆಯೂ ಒಂದೇ, ಮದುವೆಯ ಮನೆಯೂ ಒಂದೇ, ಮಸಣವೂ ಒಂದೇ. ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಲಿಪ್ತನಾಗದಿರುವ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ, ಶುದ್ಧಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪ ಅವನು.

ಅಂತೆಯೇ ಅವನು ದಿಗಂಬರನಾಗಿರುವುದೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾಭರಣವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಉನ್ನತನಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ವೈರಾಗ್ಯಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೇ ಹೊರತು ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದಲಾಗಲೀ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೀನತೆಯಿಂದಲಾಗಲೀ ಅಲ್ಲವೇಅಲ್ಲ. ಸಂಹಾರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೀಮೇಶ್ವರನಾದ ಅವನು ತನ್ನ ವಿವಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ನಾಚಿಸುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಾದನೆಂಬ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು.

ಅವನ ಒಡನಾಡಿಗಳಾಗಿರುವ ಭೂತಗಣಗಳೂ ಸಂಹಾರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವ ಅವನ ವಿಭೂತಿಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಅವರು ಶುದ್ಧಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಪವಿತ್ರಾತ್ಮರು, ಶಿವನಂತೆಯೇ ಕಾಮರೂಪಿಗಳು. ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಶಕ್ತಿಸಂಪನ್ನರು. ಜ್ಞಾನಮಯವಾದ ಶಿವಪೂಜೆ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಶುಭಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಅನಿಷ್ಟನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತರು ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಇಂಥಾ ಮಹಾತ್ಮರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸುವ ಶಿವನೂ ಮಹಾತ್ಮರ ಸಾರ್ವಭೌಮನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.” ಎಂದು ಶ್ರೀರಂಗಮಹಾಗುರುದೇವರು ನಮಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ್ದರು.

3) ವೈದಿಕಕರ್ಮಕಾಂಡದ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹವಿರ್ಭಾಗ ಗಳಿಲ್ಲ? ಎಂದರೆ ಅವನು ಕರ್ಮಕಾಂಡವನ್ನು ಮೀರಿದ ಜ್ಞಾನಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು, ಅಲ್ಲಿ (ಜ್ಞಾನಕಾಂಡದಲ್ಲಿ) “ಜ್ಞಾನಮಿಚ್ಛೇನ್ನಹೇಶ್ವರಾತ್” ಎಂಬಂತೆ ಅವನ ವಿಶೇಷವಾದ ಆರಾಧನೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ರುದ್ರ,

ಅತಿರುದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನೇ ಪ್ರಧಾನದೇವತೆ. ಇತರ ಕರ್ಮಕಾಂಡದ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲೂ ಅವನಿಗೆ ನಿಯತ ವಾದ ಹವಿರ್ಭಾಗವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ ಅಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾದನು.

ಅವನಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಬಳಿಕ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಅಶುದ್ಧ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ “ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು” ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಲು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಶುದ್ಧಿಯಲ್ಲ. ಸಂಹಾರಕಾರಕನಾದ ದೇವನಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಬೇಕು. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ನೀರಿನ ಸ್ಪರ್ಶವು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕೇ ಹೊರತು ಶುದ್ಧೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ದೇವತೆಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕಾದರೂ ಧ್ಯಾನವು ಅವಶ್ಯಕವಾದರೂ ಲಯಕಾರಕನೇ ಆಗಿ “ಸದಾಶಿವನಿಗೆ ಅದೇ ಧ್ಯಾನ” ಎಂಬಂತೆ ಸದಾ ಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿರುವ ದೇವನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಲಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೆ ಜಾಗ್ರದವಸ್ಥೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಬೇಕು” ಎಂಬ ಯೋಗರಹಸ್ಯವನ್ನೂ ಶ್ರೀಗುರುದೇವರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು.

ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪರದೇವತೆಯನ್ನಾಗಿ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಲ್ಪವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ರುದ್ರನ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಚಾರಕರವಾದ ಆರೋಪಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಆ ಉಪಾಸನೆಯ ಅಂಗವೇನಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಏಕನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡುವವರೂ ನಾರಾಯಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು ಶಿವಾರಾಧನೆಯ ಅಂಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠರಾಗಿ, ಶಾಂತರಾಗಿ, ದಾಂತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಉಪಾಸ್ಯದೈವವನ್ನು ಏಕಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವುದು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತ ಕೆಲವು ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಶೋತ್ತರಮಾರ್ಗ ದಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: (1) ಶಿವನು ತಮೋಗುಣದ ದೇವತೆ. ಅದಕ್ಕೇ

ತಮೋಗುಣಪ್ರಧಾನರಾದ ಅಸುರ-ರಾಕ್ಷಸರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡಿದರೆಂದು ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಸ್ಮಾಸುರ, ವೃಕಾಸುರ, ಬಾಣಾಸುರ, ರಾವಣ ಮುಂತಾದವರೇ ಮಹಾಶಿವಭಕ್ತರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸಾತ್ವಿಕರು ರೌದ್ರರಸಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ತಮೋಮಯನಾದ ರುದ್ರ-ಶಿವನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವುದು ಅನುಚಿತವಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಮೇಲ್ಕಂಡ ನಿರ್ಣಯವು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಲ್ಲ. ರುದ್ರರೂಪಿಯಾದ ಶಿವನು ತಮೋಗುಣದ ಅಧಿದೇವತೆ. ದೈವಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತಮೋಗುಣಕ್ಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾತೃವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅವನು ನಿಯಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅದಕ್ಕೆ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವ ದೇವತೆಯೇ ಹೊರತು, ಅದಕ್ಕೆ ವಶೀಭೂತನಾಗಿರುವ ದೇವತೆಯಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲಿ ತಾಮಸಕಳೆ, ಸಾತ್ವಿಕಕಳೆ ಎರಡೂ ಇರುತ್ತವೆ. ತಾಮಸಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಅಸುರರು ಅವನ ತಾಮಸಕಳೆಯನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ಘೋರವಾದ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾತ್ವಿಕಭಕ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳು, ಮುನಿಗಳು, ಮನುಜರು ಮುಂತಾದವರು ಅವನ ಸಾತ್ವಿಕಕಳೆಯನ್ನು ಉಪಾಸನೆಮಾಡಿ ಜ್ಞಾನಾದಿಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಕ್ಷರಾಜನಾದ ಕುಬೇರ, ಮಹರ್ಷಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ, ಬೇಡರ ಜಾತಿಯ ಭಕ್ತ ಕಣ್ಣಪ್ಪ, ಮೊದಲಾದವರು ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಶಿವನ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ತಾಮಸರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ, ನಿಯತವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ.

ಅವನ ದಿವ್ಯದೇಹಗಳಲ್ಲಿ ಘೋರ, ಅಘೋರ ಎರಡೂ ಉಂಟು. ಘೋರರೂಪವನ್ನು ಅಸುರ-ರಾಕ್ಷಸಾದಿಗಳು ಪೂಜಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಭಗವಂತನೇ ರೂಪಾಂತರದಿಂದ ಅವರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭಸ್ಮಾಸುರ, ವೃಕಾಸುರ ಮತ್ತು ರಾವಣ ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಸಂಹರಿಸಿದ, ಬಾಣಾಸುರನ ಗರ್ವವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ಮುರಿದು ಹಾಕಿದ ಎಂದು ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: (2) ಶಿವನಿಗೆ ಶಾಂತವಾದ ರೂಪವೂ ಉಂಟು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣವುಂಟೇ?

ಉತ್ತರ:- ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಮಾಣವುಂಟು. ಶಿವ ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಅವನು ಮಂಗಳಕರವಾದ ರೂಪ-ಗುಣ-ವೈಭವಗಳುಳ್ಳವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅವನ ರುದ್ರರೂಪದಲ್ಲೂ ಘೋರ, ಅಘೋರ ಎಂಬ ಎರಡೂ ಪ್ರಕಾರಗಳುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಘೋರವಾಗಿ ಪಾಪಪ್ರಕಾಶಕವಲ್ಲದೇ ಇರುವ ರೂಪದಿಂದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸನ್ಮತಗಳವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶತರುದ್ರೀಯ ಶ್ರುತಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತದೆ.

“ಯಾ ತೇ ರುದ್ರ ಶಿವಾ ತನೂರಘೋರಾಪಾಪಕಾಶಿನೀ ।
ತಯಾನಸ್ತನುವಾ ಶಂತಮಯಾ।”

ಅವನ ರುದ್ರರೂಪದಲ್ಲೇ ಹೀಗೆ ಶಾಂತವಾದ ಪ್ರಕಾರವಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಅವನ ಶಿವರೂಪವು ಭವ್ಯಮಂಗಳಕರವೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: (3) ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. “ರುದ್ರಶಿವನು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಭೀಕರಮೂರ್ತಿಯೇ. ಹಿಂಸೆಕೊಡುವುದೇ ಅವನ ಲಕ್ಷಣ. ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಜನರು ರೋದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಅವನು ರುದ್ರ. ಹಿಂಸಾಕರನಾದ ಆತನು ಹಿಂಸೆಮಾಡದಿರಲಿ ಎಂದು ಉಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಶಿವನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಷಯನಾಮ ಸಂವತ್ಸರವನ್ನು ಅದರ ಹೆಸರಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ಅಕ್ಷಯಸಂವತ್ಸರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಮಂಗಳವಾರವನ್ನು ಮಂಗಳವಾರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಶಿವನಾದ ರುದ್ರನನ್ನು ಶಾಂತವಾದ ಶಿವನಾಮಧೇಯದಿಂದ ಕರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ Euphemism ಸೌಮ್ಯೋಕ್ತಿ, ನಯನುಡಿ, ಎಂದು ಹೆಸರು. ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ರುದ್ರನು ರೌದ್ರತ್ವ, ದೌಷ್ಟ್ಯಗಳ ದೇವತೆಯೇ ಆಗಿದ್ದನು.”

ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶಕರ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸರಿಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ರುದ್ರಶಿವನು ದೌಷ್ಟ್ಯಗುಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕವಾದ ತಮೋಮಯದೇವತೆಯೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಗ್ನನಾದ ಸದಾಶಿವ ಎಂದು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಜ್ಞಾನಮಿಚ್ಛೇನಹೇಶ್ವರಾತ್’ ಎಂಬಂತೆ ಅವನಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲು ತಮಸ್ಸನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಧೋರಣೆ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: (4) “ತಾವುಭೌ ವಿಬುಧಶ್ರೇಷ್ಠೌ ಪ್ರಸಾದ-ಕ್ರೋಧಸಂಭವೌ”

ಎಂದು ಮಹಾಭಾರತವು ಹೇಳುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರಸನ್ನತೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ ಜನಿಸಿದವರು. ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ರುದ್ರನು ಧಾತುಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ?

ಉತ್ತರ:- ಅವನು ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ದುಷ್ಟರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ, ಮಹಾಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜೀವಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ನಿಗ್ರಹರೂಪದಿಂದ ಜೀವಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುವ ಭಗವಂತನ ಮೂರ್ತಿ ರುದ್ರನು ಎಂಬುದೇ ಆ ವಾಕ್ಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಹೊರತು ಅವನು ಕ್ರೋಧವೆಂಬ ವೇಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಪ್ರಾಕೃತಪುರುಷ ಎಂದು ಅದರ ಆಶಯವಲ್ಲ. ಆ ಕ್ರೋಧವು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅವನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಗುಣವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: (5) ಏಕಾದಶರುದ್ರರು ರುದ್ರದೇವನ ರೂಪಗಳೆಂದೂ ಇವರಲ್ಲಿ ಶಂಕರ ಎಂಬುವವನು ಪ್ರಮುಖನೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. “ರುದ್ರಾಣಾಮಸ್ಮಿ ಶಂಕರಃ”. ಅಂತೆಯೇ ಅವರು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಅವನ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿರುವ ರುದ್ರಗುಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನನಾದ ಶಂಕರನನ್ನು ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಕರೆಯುವುದು?

ರುದ್ರದೇವನೇ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ತತ್ತ್ವಪೂರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದ್ದರೂ, ಅವನು ಸಹಜವಾಗಿ ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನಾದ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ- ಭಗವಂತನಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಇಂದ್ರನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತತ್ತ್ವಪೂರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ಅನುಜನಾದ ಉಪೇಂದ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತಾರಮಾಡಿದ್ದು, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಉಪೇಂದ್ರನು ಶ್ರೀ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಯೇ, ಅಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ರುದ್ರದೇವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: (6) ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನ ಪಾಲಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಪೂರ್ಣಸೂಕ್ತಗಳು ಮೂರು ಮಾತ್ರ. ಸೋಮನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಸೂಕ್ತವಿದೆ. ಅಂಶತಃ ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು 75 ಸಾರಿ ಮಾತ್ರವೇ ರುದ್ರನ ಹೆಸರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂದ್ರನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸುಮಾರು 250 ಸೂಕ್ತಗಳಿವೆ.

ಅವನ ಮಹಿಮೆ, ಅವನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಬೇರೆ ಯಾವ ದೇವತೆಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಆರ್ಯರ ಜನಪ್ರಿಯನಾದ ರಾಷ್ಟ್ರದೇವತೆ. ರುದ್ರನು ಅತ್ಯಂತ ಗೌಣವಾದ ಒಂದು ದೇವತೆ. ವಿಷ್ಣುವೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸರ್ವಪ್ರಾಧಾನ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರು ಎಂದು ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾವು ಶ್ರೀರಂಗಗುರುದೇವರಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು. ರುದ್ರ ವಿಷ್ಣು ಇವರ ಸ್ತುತಿಯು ವೈದಿಕಸಂಹಿತಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಾಗಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಇಂದ್ರನಿಗಿರುವಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಿಜವೇ ಆಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವೂ ಆಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಂಹಿತಾಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳು ಕರ್ಮಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವೆ. ಕರ್ಮಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನಕಾಂಡವಾದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರರ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೇ ಸಾರಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ರುದ್ರನನ್ನು 'ಈಶ್ವರರಿಗಿಲ್ಲಾ ಪರಮ ಮಹೇಶ್ವರ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪರಮದೇವತೆ' (ತಮೀಶ್ವರಾಣಾಂ ಪರಮಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ ತಂ ದೇವತಾನಾಂ ಪರಮಂ ಚ ದೈವತಂ,) ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತದೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು 'ಪರಮಪದ' ಎಂದು ಕರೋಪನಿಷತ್ತು ಘೋಷಣೆಮಾಡುತ್ತದೆ. "ಸೋದ್ವನಃ ಪಾರಮಾಪ್ನೋತಿ ತದ್ವಿಷ್ಣುಃ ಪರಮಂ ಪದಮ್" ಕರ್ಮಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಸಂಹಿತಾಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಓಜಸ್ಸು, ತೇಜಸ್ಸು, ಬಲ, ದಸ್ಯುಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ-ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಲೌಕಿಕಫಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಾಗ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದ್ದರೂ ಶಿವ ವಿಷ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಪರಾದೇವತೆಗಳು, ಭಗವಂತರು, ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾರುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಪುಷ್ಕಳವಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ- 'ಅಗ್ನಿಯು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಕೆಳಗಿನವನು. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುವು ಸರ್ವೋತ್ತಮನು, 'ಅಗ್ನಿವೈ ದೇವಾನಾಮವಮೋ ವಿಷ್ಣುರುತ್ತಮಃ' ಎಂದು ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. "ದೇವತೆಗಳಿಗಿಲ್ಲಾ ಹಿಂದಿನವನು, ಸರ್ವಕರ್ತೃ. ಚಿರಪುರಾತನ ನಾಗಿದ್ದರೂ ನಿತ್ಯನೂತನ, ದಿವ್ಯಪತ್ನೀಸಮೇತ, ಅವತಾರದಶೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಬೇಕು" "ಯಃ ಪೂರ್ವಾಯ ವೇಧಸೇ

ನವೀಯಸೇ ಸುಮಜ್ಞಾನಯೇ ವಿಷ್ಣವೇ ದದಾಶತಿ. ಯೋ ಜಾತಮಸ್ಯ ಮಹತೋ ಮಹಿಬ್ರವಾತ್," ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಹಿತಾಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು-ಹಾಗೆಯೇ ರುದ್ರನ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಅವನ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವ ಶ್ರುತಿಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ಇದು ರುದ್ರದೇವತಾ ಪ್ರಕರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಂಥ ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಉದಹರಿಸುತ್ತೇವೆ.

"ರುದ್ರನು ಈ ಮಹಾವಿಶ್ವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಈಶ್ವರನು" ಈಶಾನಾದಸ್ಯ ಭುವನಸ್ಯ ಭೂರೇಃ" (2-33-91)

ಭುವನಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಂದೆ ಶ್ರೀರುದ್ರ, "ಭುವನಸ್ಯ ಪಿತರಂ ಗೀರ್ಭಿರಾಭೀ ರುದ್ರಂ (6-49-10)

ರುದ್ರನಿಗಿಂತ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದವನು ಬೇರೊಬ್ಬನು ಇಲ್ಲ.

"ನ ವಾ ಓಜೋಯೋ ರುದ್ರ ತ್ವದಸ್ತಿ" (ಋ 2-33-10)

ರುದ್ರನು ಪ್ರಸಿದ್ಧನು, ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವವನು.

"ಸ್ತುತಿ ಶ್ರುತಂ ಗರ್ತಸದಂ ಯುವಾನಂ" (ಋ 2-33-11)

"ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಔಷಧಿಗಳಲ್ಲೂ ಲತೆಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ದೇವನು, ಈ ವಿಶ್ವಭುವನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವನು. ಅಂಥ ರುದ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು"

"ಯೋ ರುದ್ರೋ ಅಗ್ನೌ ಯೋ ಅಪ್ಸ ಅನ್ತರ್ಯಮಿಷಧೀರ್ವೀರಾಧ ಆವಿವೇಶ | ಯ ಇಮಾ ವಿಶ್ವಾ ಭುವನಾನಿ ಚಕ್ಷುಷೇ ತಸ್ಮೈ ರುದ್ರಾಯ ನಮೋ ಅಸ್ತು" || (ಅಥರ್ವ ಸಂ. 7-92-1)

"ರುದ್ರನು ಒಬ್ಬನೇ, ಅವನು ಅದ್ವಿತೀಯ"

"ಏಕ ಏವ ರುದ್ರೋ ನ ದ್ವಿತೀಯಾಯ ತಸ್ಮೈ"

(ಅವನೇ ಅರ್ಯಮನು, ವರುಣನು, ಮಹಾದೇವರುದ್ರನೂ ಅವನೇ)

"ಸೋಽರ್ಯಮಾ ಸ ವರುಣಃ ಸ ರುದ್ರಃ ಸ ಮಹಾದೇವಃ (ಅಥರ್ವ 13-41)

"ಎಲೈ ರುದ್ರನೇ. ನಿನ್ನನ್ನು ವೈದ್ಯರಲ್ಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮನಾದ ವೈದ್ಯನೆಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ"

ಭಿಷಕ್ತಮಂ ತ್ವಾ ಭಿಷಜಾಂ ಶೃಣೋಮಿ. (ಋಗ್ವೇದ ಸಂ II 33-11)

‘ಉರಿಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನೆರಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವಂತೆ ನಾನು ರುದ್ರನನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದುತ್ತೇನೆ’

ಘೃಣೀವ ಭಾಯಾಮರಪಾ ಅಶೀಯ,

(ಋಜು. II-33-7)

ಇದಲ್ಲದೆ ಯಜುರ್ವೇದಸಂಹಿತೆಯ ಶತರುದ್ರೀಯವೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ‘ರುದ್ರನು ವಿಶ್ವರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತ, ಇಡೀ ವಿಶ್ವವೇ ರುದ್ರಮಯ’ ಎಂಬ ಆಶಯವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಹಿತಾ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ರುದ್ರನು ಭಗವಂತನೇ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಘೋಷಿತವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಕರ್ಮಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆತನನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಹಾಯಕದೇವತೆಯೆಂದು ನಿರೂಪಣೆಮಾಡಿದೆ. ರುದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ “ವಿಶ್ವರೂಪ” “ಗರ್ತಸದ” “ಪುಲಿಸ್ತಿ” (ಋಷಿ) “ಅಧಿವಕ್ತಾ” “ಪ್ರಥಮೋ ದೈವ್ಯೋ ಭಿಷಕ್” “ದೇವಾನಾಂ ಹೃದಯಃ” ಮುಂತಾದ ಅಸಾಧಾರಣ ಪದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆತನ ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 7:- “ರುದ್ರನು ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಯಜನಾಂಗದ ದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದನು, ಶಿವನು ದ್ರಾವಿಡಜನಾಂಗದ ದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಆರ್ಯ, ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಲು ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಿವ-ರುದ್ರ ಎಂಬ ಏಕದೇವತಾಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ವೈದಿಕಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿತು ಎಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಋಗ್ವೇದದ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದೇವತೆಯನ್ನು ರುದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ‘ಶಿವ’ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಆರ್ಯರು ದ್ರಾವಿಡರಿಂದಲೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಬೇಕು. ದ್ರಾವಿಡರು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಶಿವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಶೈವರ ಸಂಖ್ಯೆ ದ್ರಾವಿಡದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು. ರುದ್ರನೆಂಬ ಹೆಸರು ದ್ರಾವಿಡರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆರ್ಯರಿಂದ ಅವರು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು, ಕೊನೆಗೆ ಇವೆರಡು ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಇಬ್ಬರೂ ಆರಾಧಿಸತೊಡಗಿದರು. ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ರುದ್ರನು ಉತ್ತರದವರ (ಆರ್ಯರ) ದೇವರು, ಶಿವನು ದಕ್ಷಿಣದವರ (ದ್ರಾವಿಡರ) ದೇವರು-ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೆಲವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ರುದ್ರನು ಉತ್ತರದವರ ದೇವರು, ಶಿವನು ದಕ್ಷಿಣದವರ ದೇವರು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮದ ಪಾದರಿಗಳು ಪೂರ್ವದೇಶ (ಭಾರತ)ದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತಪ್ಪು, ಉತ್ತರದೇಶದ ಸೂರ್ಯ, ದಕ್ಷಿಣದೇಶದ ಸೂರ್ಯ ಎಂಬ ವಿಭಾಗವು ಎಷ್ಟು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೋ ಅಷ್ಟೇ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ದೇವತಾಕಲ್ಪನೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ರುದ್ರ ಶಿವ ಎಂಬ ಎರಡು ನಾಮಧೇಯಗಳೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆಯೆಂಬುದು ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿ-ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಮತ್ತು ಮಹಾಯೋಗಿಗಳ ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಶಿವರುದ್ರರಿಬ್ಬರೂ ಮೂಲತಃ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಶಾಸ್ತ್ರಾಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ದೊರಕಿರುವ ಋಗ್ವೇದಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರನಿಗೆ ಶಿವನಾಮಧೇಯವು ಹೇಳಲ್ಪಡದಿದ್ದರೂ ಯಜುರ್ವೇದದ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಶಿವ, ಶಿವತರ-ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ, “ನಮಶ್ಶಿವಾಯ ಚ ಶಿವತರಾಯ ಚ” (ಶತರುದ್ರೀಯ) ಋಗ್ವೇದಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವ (ಮಂಗಳಕರ) ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಕೊಡುವ ಶಂತಮ, ಮೀಡುಷ್ಟಮ, ಮೃಳ, ಮಯಸ್ಕರ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

“ಕದ್‌ರುದ್ರಾಯ ಪ್ರಚೇತಸೇ ಮೀಳ್ಕುಷ್ಟಮಾಯ ತವಸೇ ವೋಚೇಮ ಶಂತಮಂ ಹೃದೇ” (ಋಗ್ವೇದ 143/1-2, 4-6)

“ಮೃಳಾ ನೋ ರುದ್ರೋತ ನೋ ಮಯಸ್ಕಧಿ” (ಋಗ್ವೇದ 1-114/1-11)

‘ಶಿವ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಮಂಗಳವಾಚಕವೆಂಬುದು

‘ಶಿವಾ ನಸ್ತುಮನಾ ಭವ’ ಶಿವಾಪತಿಭ್ಯಃ ಸುಮನಾಸ್ತುಪರ್ಚಾಃ’

(ಋಗ್ವೇದ, ವಿವಾಹಮಂತ್ರ) ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಿವಶಬ್ದವು ಮಂಗಳಾತ್ಮಕವಾದ ಶಿವಭಗವತ್ಪರವೆಂಬುದು ಪ್ರಾಚೀನವೇದ ಸಮ್ಮತವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಆರ್ಯ-ದ್ರಾವಿಡ, ಭಾಷಾ, ಜನಾಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 8:- ‘ಶಿವ’ನು ದ್ರಾವಿಡರ ದೇವತೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆಧಾರ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ‘ಶಿವ’ ಶಬ್ದವು ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾವರ್ಗದಿಂದಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಮೂಲದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ

‘ಶಿನ್’ ಎಂಬುದೊಂದು ಬೀಜ ಶಬ್ದವಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ‘ಚಿನ್’ ‘ಚಿನ್’ ‘ಕಿನ್’ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳು ಈ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಕೆಂಚಣ್ಣನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ‘ಶಿವ’ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ದ್ರಾವಿಡರು ಕೊಟ್ಟರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಆರ್ಯರ ದೇವತೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ-ಎಂಬುದು ನಿಜವಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಿಜವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಸು ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ‘ಶೀ’ ಧಾತುವಿನಿಂದ ‘ಶಿವ’ ಶಬ್ದವು ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಲಾಘವವಿದೆ, ನಿರ್ದಿಗಂತಲೂ ಸುಖಕರವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ದಿಸುವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ರುದ್ರನು ಸುಷುಪ್ತಿಗೆ (ಗಾಢನಿದ್ರೆಗೆ) ದೇವತೆಯೆಂದು ಪರಿಣತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ‘ಶಂ’ ಎಂಬ ಪದವು ಶಾಂತಿ, ಶಮ (ನೆಮ್ಮದಿ) ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿರುವಂತೆ ‘ಶೀ’ ಎಂಬ ಪದವು ‘ಶಿವ’ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಾಧಕವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಸುತ್ತಿ ಬಳಸುವ ಅರ್ಥವಲ್ಲ, ನೇರವಾದ ಅರ್ಥ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಶಿವನು ಅಚ್ಚ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದವನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 9:- ವೈದಿಕಋಷಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರುದ್ರನು ಕೆಂಪುಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪಿ, “ರುದ್ರೋ ಅಗ್ನಿಃ ಸ್ವಿಷ್ಟಕೃತ್” ಅಗ್ನಿಯ ಬಣ್ಣ ಕೆಂಪು. ಇದಲ್ಲದೆ ರುದ್ರನನ್ನು ಬಭ್ರುಃ. ಪ್ರಬಭ್ರುಃ-ಎಂದು ಋಗ್ವೇದ (2-33, 2, 8, 15,) ಕೆಂಪಿನ ಹತ್ತಿರದ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದವನು (brown), “ಹಿರಣ್ಯಮಿವ ರೋಚತೇ” ಚಿನ್ನದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವವನು ಎಂದು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ‘ಶಿವನು’ ಕೆಂಬಣ್ಣದವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ.” ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಶಂ.ಬಾ. ಜೋಷಿ ಎಂಬ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಅವರ ವಾದವು ವೈದಿಕವರ್ಣನೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಋಗ್ವೇದಮಂತ್ರಗಳು ಅವನನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಅಚ್ಚಕೆಂಪುಬಣ್ಣದವನು ಎಂದು ಹೇಳಿಯೇ ಇಲ್ಲ. “ಪ್ರಬಭ್ರವೇ ವೃಷಭಾಯ ಶ್ವಿತೀಚೇ” ಕಂದುಬಣ್ಣದವನು ಮತ್ತು ಬಿಳಿಯಬಣ್ಣದವನು ಎಂದೇ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಬಭ್ರು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪೀತವರ್ಣವೆಂದೂ ಕಂದುಬಣ್ಣವೆಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ರುದ್ರದೇವರನ್ನು ಬಂಗಾರದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವವನು “ಹಿರಣ್ಯಮಿವ ರೋಚತೇ” ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುವಾಗಲೂ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಸಾಮೀಪ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ “ಶುಕ್ರ ಇವ ಸೂರ್ಯಃ ಹಿರಣ್ಯಮಿವ ರೋಚತೇ” (1-43, 1-2, 4-6) ಎಂಬ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಸೂರ್ಯನ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಶ್ವಿತೀಚೇ ಎಂಬ ಪದವು ಅವನ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣವನ್ನೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿವನು ಕರ್ಪೂರಗೌರವೆಂದೇ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ‘ಶಿವ’ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಂಚಣ್ಣ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಶಿವನು ಬಿಳುಪು ಬಣ್ಣದವನು ಅಥವಾ ಅಚ್ಚ ಬಂಗಾರದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವವನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 10:- ರುದ್ರಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ರುದ್ರದೇವರನ್ನು “ತಾಮ್ರ, ಅರುಣ, ಬಭ್ರು, ಸುಮಂಗಲ” (ಅಸೌ ಯಸ್ತಾಮ್ರೋ ಅರುಣ ಉತ ಬಭ್ರುಸ್ಸುಮಂಗಲಃ) ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ಕೆಂಚಣ್ಣನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಅದು ಯಜುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಮಂತ್ರ. ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನೀವು ಋಗ್ವೇದದಂತೆ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ತಾಮ್ರ, ಬಭ್ರು ಎಂಬ ಪದಗಳು ನೇರವಾಗಿ ರುದ್ರದೇವರ ದಿವ್ಯಮಂಗಳವಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಆ ಮಂತ್ರದ ಅನಂತರ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಖಚಿತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಸೂರ್ಯದೇವನ ವರ್ಣನೆ. ಅವನು ತಾಮ್ರವರ್ಣ, ಅನಂತರ ಅರುಣವರ್ಣ (ಇವೆರಡೂ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಭೇದಗಳು) ಮತ್ತು ಬಭ್ರು (Brown) ಕಂದುಬಣ್ಣದವನಾಗಿ ಕೆಲವಿಶೇಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ದನಕಾಯುವವರೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತುತರುವ ಹೆಂಗಸರೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. (ಉತ್ಕೇನಂ ಗೋಪಾ ಅದೃಶನ್ನದೃಶನ್ನದಹಾರ್ಯಃ) ಈ ವಾಕ್ಯವು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ತಾನೇ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಹೊರಗಣ್ಣುಗಳಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವವನು ಸೂರ್ಯದೇವನೇ. ಈ ಕೆಂಪು, ಕಂದುಬಣ್ಣಗಳಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವಾಗ ಸೂರ್ಯನೂ ಪ್ರಾಕೃತರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕಾಣುವ ರುದ್ರರೂಪ, ಅಗ್ನಿಯೂ ಅಂಥ ರುದ್ರನ ಹೊರರೂಪವೇ ಆಗಿದೆ.

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರುದ್ರದೇವರ ಎಲ್ಲ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಅಚ್ಚಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ್ದೆಂದು ವೇದದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ಣಿಸಿಲ್ಲ. ಅದು ರುದ್ರನ ನಿಜರೂಪವಲ್ಲ. ಅವನ ಉಪಾಸನೆಗೆ ಆಯತನವಾಗಿರುವ ಸೂರ್ಯರೂಪ ಎಂಬುದು ಸಹಜ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಯಣಾಧಿಭಾಷ್ಯಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೇ ಆಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 11:- “ರುದ್ರ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ರೋದನಮಾಡಿಸುವವನು, ಆತ್ಮವಿದ್ಯಾವಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವನು, ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ಸೀಳುವವನು ಅಥವಾ ಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ರೋದಿಸಿದವನು, ಸಂಸಾರದುಃಖವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು ಇತ್ಯಾದಿ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಂಬಣ್ಣದವನು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ, ಅದು ರುಧಿರ(ರಕ್ತ), ರೆಡ್, ರಡ್ಡಿ (Red, Ruddy) ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ್ದಾಗಿದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರನೂ ದ್ರಾವಿಡದೇವತೆಯೇ. ‘ಶಿವ’ ಕೆಂಚಣ್ಣ, ಎಂಬ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಆರ್ಯರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾಂತರವೇ ‘ರುದ್ರ’ ಶಬ್ದ-ಎಂದು ಕೆಲವು ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಸರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ರುದ್ರಶಬ್ದವು ರುದ್ (ಅಳುವುದು) ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ರುಧಿರ (ರಕ್ತ) ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿಲ್ಲ. ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಅಳಿಸುವವನು, ಸಂಹಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಅಳಿಸುವವನು, ಜೀವಿಗಳ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನೂ ರೋದಿಸುವವನು, ಶಬ್ದಮಾಡುವವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವೇ ರುದ್ರಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಹತ್ತಿರದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುವ ರುದ್ರದೇವರ ವರ್ಣನೆಗೂ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 12:- ರುದ್ರನು ಸಂಹಾರಕಾರಕ ಎಂಬುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಭಾವನೆ. ಋಗ್ವೇದದ ಪ್ರಕಾರ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯು ಯಮನೇ ಹೊರತು ರುದ್ರನಲ್ಲ- ಎಂದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತ ವಾಗಿದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾಗಿಲ್ಲ, ಯಮನು ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ ಯಾದರೂ ಮಹಾಸಂಹಾರಕನು ರುದ್ರದೇವನೇ ಎಂಬುದು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆತನನ್ನು “ಓ ದೇವನೇ, ನಮ್ಮನ್ನು

ಸೂರ್ಯದರ್ಶನದಿಂದ ಅಗಲಿಸಬೇಡ” (ಮಾ ನಃ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಸಂದೃಶೋ ಯುಯೋಧಾಃ 2-33-1-15 ಋಗ್ವೇದ)

ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಹಿರಿಯರನ್ನಾಗಲೀ, ಶಿಶುಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಹಸುವತ್ತು ಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಪ್ರಿಯವಾದ ಶರೀರವನ್ನಾಗಲೀ ನಾಶಪಡಿಸಬೇಡ.

“ಮಾ ನೋ ಮಹಾನ್ತಮುತ ಮಾ ನೋ ಅರ್ಭಕಂ ಮಾ ನ ಉಕ್ಷನ್ತಮುತ ಮಾ ನ ಉಕ್ಷಿತಮ್ |

ಮಾ ನೋ ವಧೀಃ ಪಿತರಂ ಮೋತ ಮಾತರಂ ಮಾ ನಃ ಪ್ರಿಯಾಸ್ತನ್ಮೋ ರುದ್ರ ರೀರಿಷಃ” ||
(ಋಗ್ವೇದ 1-114/1-111)

ಹಾಗೆ ಸಂಹಾರಮಾಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರೋದನಮಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಅವನು ರುದ್ರ. “ರೋದಯತೀತಿ ರುದ್ರಃ”, ಅಥವಾ ರೋದನಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರ. “ಯದರೋದೀತ್ತದ್ರುದ್ರಸ್ಯ ರುದ್ರತ್ವಂ” ಎಂಬ ವಿವರಣೆಯೇ ವ್ಯಾಕರಣಶಾಸ್ತ್ರ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಗಿವೆ. ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಾದಿಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೂ, ವ್ಯಾಕರಣ, ನಿರುಕ್ತ ಮುಂತಾದ ವೇದಾಂಗಗಳಿಗೂ ಮಹಾಯೋಗಿಗಳ ಅನುಭವೋಕ್ತಿಗೂ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೊರತು ಕೇವಲ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರನಿಯಮಗಳು ಖಚಿತವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. “Philological laws work blindly”.

ಪ್ರಶ್ನೆ 13:- ಶಿವನನ್ನು ಹಾಟಕೇಶ್ವರ ಎಂದೂ ಕೆಲವು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ “ಹಾಟಕ” ಎಂಬ ಪದವು ‘ಹಟ್ಟಿಕಾರ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಹಟ್ಟಿಕಾರರು ದ್ರಾವಿಡರು, ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವನು ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ದ್ರಾವಿಡರ ದೇವತೆಯೇ ಆಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಹಾಟಕ ಎಂಬ ಪದವು ಹಟ್ಟಿಕಾರ ಎಂಬುದರಿಂದ ವ್ಯುತ್ಪನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಿರಣ್ಯ (ಚಿನ್ನ) ಎಂಬ ಅರ್ಥವೇ ಹೊರತು ಹಟ್ಟಿಕಾರ (ಗೊಲ್ಲ) ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಚಿನ್ನವು ಹೊಳೆಯುವುದರಿಂದ ಅದು ಹಾಟಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. “ಹಟ ದೀಪ್ತೌ” ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಆ ಶಬ್ದವು ವ್ಯುತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ಶಿವನು “ಹಿರಣ್ಯಮಿವ ರೋಚತೇ” ಎಂಬಂತೆ ಹಿರಣ್ಯದಂತೆ

ಹೊಳೆಯುವುದರಿಂದ ಅವನು ಹಾಟಕೇಶ್ವರ ಎನ್ನಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದು ಶಬ್ದಾರ್ಥಸಂಬಂಧದಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕರಣದಿಂದ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಕಾಶಪಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ 'ಹಟ್ಟಿಕಾರ'-ಎಂಬ ಪದದೊಡನೆ ಹಾಟಕೇಶ್ವರನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ 'ಕೊಟ್ಟಿಗೆ' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಕಾಟೇಜ್ (Cottage) ಎಂಬ ಪದವು ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. 'ತಮಸಾ' ನದಿಯೆಂಬ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನವರು ಥೇಮ್ಸ್ (Thames) ಎಂದು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು ಎನ್ನುವುದು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿದೆ. ಹಾಟಕೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ವೇದಗಳು ವರ್ಣಿಸಿರುವಂತೆ ಶಿವನ ಸುವರ್ಣಪ್ರಕಾಶವನ್ನೂ, ನಿರ್ವಿಕಾರತೆಯನ್ನೂ, ಮಹಾಮೂಲ್ಯವನ್ನೂ ಮನವರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 14:- “ಶಿವದೇವತೆಯು ಯದುತುರ್ವಸುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಪಾಸ್ಯನಾಗಿದ್ದ ದೇವತೆ. ಯದುತುರ್ವಸುಗಳು ಹಟ್ಟಿಕಾರರು (ದನಗಾರರು)” ದ್ರಾವಿಡರು. ಆದುದರಿಂದ ಶಿವನು ದ್ರಾವಿಡ ದೇವರು ಎಂಬ ವಾದವಾದರೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಅದೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ, ಅದು ತಪ್ಪು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಯದುತುರ್ವಸುಗಳು ಕ್ಷತ್ರಿಯಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ದೇವಯಾನಿಯೆಂಬ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಪುತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುತ್ರರು. ತಂದೆಗೆ ಅವಿಧೇಯರಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಹೊರತು ಹಟ್ಟಿಕಾರ (ದನಗಾರ)ರಲ್ಲ. ಯಾದವರು ಮುಂದೆ ಮಧುರೆಯ ಸಿಹಾಸನಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೌರವ-ಪಾಂಡವರು ಅವರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಗೊಲ್ಲರು ಹೇಗೆ ಆದಾರು?

ಪ್ರಶ್ನೆ 15:- ಯಾದವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗೋಪಾಲಕಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವನಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಗೋಪಾಲಕವೃತ್ತಿಯ ವೈಶ್ಯರಾದ ನಂದ-ಯಶೋದೆಯರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು, ಆದರೆ ಅವನ ಮಾತಾ-ಪಿತೃಗಳು

(ದೇವಕೀ-ವಸುದೇವರು) ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಕಂಸವಧೆಯ ನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೂ ತನ್ನ ಜಾತಿಸಹಜವಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 16:- ಶಿವನನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯ, ಮಲ್ಲೇಶ, ಪರ್ವತಪ್ಪ ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಲ್ಲಾರಿ ಎಂದರೆ ಪರ್ವತಗಳ ವೈರಿಯಾದ ವೈದಿಕದೇವತೆಯಾದ ಇಂದ್ರ. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯಾಗಿ ಮಲೆಯ ಈಶ್ವರನಾಗಿ ಮಲ್ಲೇಶ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಶಿವನು ದ್ರಾವಿಡರ ದೇವತೆಯೇ ಆಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹುರುಳೂ ಇಲ್ಲ. ಶಬ್ದಗಳ ಅಪಾರ್ಥ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಅದು ಕೂಡಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಮಲ್ಲಯ್ಯ, ಮಲ್ಲೇಶ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗಿರೀಶ, ಗಿರಿಶ-ಎಂಬ ಪದಗಳ ಅರ್ಥದ ಆಧಾರದಿಂದ ಬಂದಿದೆಯೆಂಬುದು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಲ್ಲೇಶ ಎಂಬ ಪದವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಗಿರೀಶ, ಗಿರಿಶ-ಎಂಬ ಪದಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವ ವೈದಿಕಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಲ್ಲಾರಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಇಂದ್ರವಾಚಕ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಲ್ಲರಿಗೆ ಶತ್ರುವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಎಂಬುದೇ ಅರ್ಥ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಚಾಣೂರಮಲ್ಲನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮಲ್ಲಮರ್ದನ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಆಗಿದೆ. ಇಂದ್ರನು ಪರ್ವತವೈರಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಪರ್ವತಗಳ ಮದವನ್ನು ಮುರಿದ ಬಳಿಕ ಅವುಗಳ ಮಿತ್ರನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ವೇದಗಳಲ್ಲಿ “ಇಂದ್ರಾಪರ್ವತ” ಎಂಬ ಉಭಯದೇವತಾಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಏಕದೇವತೆಯ ಹೆಸರು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. “ವಿಷ್ಣು ಪರ್ವತಾನಾಮಧಿಪತಿಃ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳುವಂತೆ ಪರ್ವತಗಳ ಅಧಿಪತ್ಯವು ವಿಷ್ಣುವಿಗೂ ಇದೆ. ಇಂದ್ರ-ವಿಷ್ಣುಗಳಿಬ್ಬರೂ ಶಿವನಿಗೆ ಮಿತ್ರರೇ ಹೊರತು ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲ. ಮಲ್ಲಾರಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಶಿವವಾಚಕವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಶಿವನು ಅಂಧಕಾಸುರ, ತ್ರಿಪುರಾಸುರ ಮುಂತಾದ ದೈತ್ಯಮಲ್ಲರಿಗೆ ಶತ್ರು. ಹೀಗೆ ಮಲ್ಲಾರಿ, ಗಿರೀಶ ಶಬ್ದಗಳು ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೂ ಮಲ್ಲೇಶ ಶಬ್ದದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ

ಶಿವನು ದ್ರಾವಿಡದೇವತೆಯೆಂದು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನದ ಸಾಹಸವೇ ಸರಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 17:- ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರನನ್ನು ಮರುತ್ತರ ತಂದೆಯೆಂದು ಕರೆದಿದೆ. “ಆ ತೇ ಪಿತರ್ಮರುತಾಂ ಸುಮ್ಮಮೇತು” ಮರುತ್ತರು ಮರುಂದು ಎಂದರೆ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಡುಮೇಡಿನ ಜನರು. ಇವರನ್ನು ‘ಕಳ್ಳ’ರೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶಿವನನ್ನು “ಸ್ತೇನಾನಾಂ ಪತಿಃ” “ಕಳ್ಳರ ಒಡೆಯ” ಎಂದು ರುದ್ರಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಿವರುದ್ರನು ದ್ರಾವಿಡರ ದೇವತೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಶಿವನು ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಡೆಯನಲ್ಲ, ಸಾಧುಗಳಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಾರರಿಗೂ ಸ್ಥಪತಿ (ಬಡಗಿ) ಗಳಿಗೂ ಅಂತೆಯೇ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. “ಸ್ಥಪತಯೇ ವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ ನಮೋ ಮಂತ್ರಿಣೇ ವಾಣಿಜಾಯ”. ಇದು ಶಿವನು ವಿಶ್ವರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಅವನು ಕಳ್ಳರೆಂಬ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ದೇವತೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ದ್ರಾವಿಡರೆಲ್ಲಾ ಕಳ್ಳರು ‘ಸ್ತೇನರು’, ‘ವಂಚತೇ ಪರಿವಂಚತೇ’ ಎಂಬಂತೆ ಮೋಸಗಾರರು-ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು ಸರಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ದ್ರಾವಿಡರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ತರುವ ವಿಷಯವೂ ಇಲ್ಲ. “ಸರ್ವೋ ವೈ ರುದ್ರಃ ತಸ್ಮೈ ರುದ್ರಾಯ ನಮೋ ಅಸ್ತು” ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಂತೆಯೂ ಇದು ಶಿವನ ವಿಶ್ವರೂಪ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ. “ಪುರುಷ ಏವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ” ಎಂಬ ಪುರುಷಸೂಕ್ತವು ಪುರುಷ ನಾರಾಯಣನ ವಿಶ್ವರೂಪಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವಂತೆಯೇ ಈ ರುದ್ರಾಧ್ಯಾಯವು ರುದ್ರನ ವಿಶ್ವರೂಪವೈಭವವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸೆಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮರುತ್ತರು ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ‘ಮರುಂದು’ ಎಂಬ ಔಷಧವಾಚಕ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ. ‘ಅದು ರೋದನಮಾಡದೇ ಇರಬೇಕಾದವರು’ ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಪ್ತಮಾರುತ ವೃತ್ತಾಂತವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸಪ್ತಮಾರುತವೃತ್ತಾಂತವು ಇತ್ತೀಚಿನದು, ಮರುಂದು, ಮರುತ ಎಂಬುದು ಪ್ರಾಚೀನ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 18:- ಹಾಗಾದರೆ ರುದ್ರದೇವರಿಗೂ ಮರುದ್ವೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಪುತ್ರಸಂಬಂಧ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು?

ಉತ್ತರ:- ಮರುತ್ತರು ವಾಯುಗಳ ದೇವತೆಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು, ರುದ್ರಶಿವನು “ಪ್ರಾಣಾಧಿಪಃ ಕೃತ್ತಿವಾಸಾಃ ಪಿನಾಕೀ” “ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಂ” ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳುವಂತೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಭಗವಂತ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 19:- ದ್ರಾವಿಡದೇಶದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಮರುತರ ಅಂದರೆ ಅರವತ್ತುಮೂರು ಪುರಾತನಶೈವ ಮಹಾಭಕ್ತರ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ‘ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಮರುತರ’ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ತ್ವಾ ಮರುತಃ (ಋಗ್ವೇದ-8, 96-8) ಪರಂಪರೆಯು ವೈದಿಕರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಮರುತ್ತರು ದ್ರಾವಿಡರೇ ಆಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಆ ಅರವತ್ತುಮೂರು ಪುರಾತನರು ವೈದಿಕವರ್ಗದಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೇ ಅರವತ್ತುಮೂರು ವಿದ್ಯಾದೇವತೆಗಳು. (ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ) ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ದೇವತೆಯಾದರೋ ಉಮಾಹೈಮವತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಕೇನೋಪನಿಷತ್ತು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. “ಅರವತ್ತುಮೂರು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅವು ಕ್ಷುದ್ರಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯದಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯಾದರೋ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ-

“ಕ್ಷುದ್ರಾಃ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿವಿದ್ಯಾಸುಃ ತತ್ಕಲಂ ನಶ್ವರಂ ಭವೇತ್ |

ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿತಮೀ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾತ್ಸಮೃತದಾಯಿನೀ”||

ಎಂದು ಕಾಳಿಕಾಪುರಾಣವು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅರವತ್ತುಮೂರು ದೇವತೆಗಳ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದವರು ದ್ರಾವಿಡರು, ಅವರ ದೇವತೆ ಶಿವರುದ್ರ-ಎಂಬ ವಾದವು ನಿಸ್ಸಾರವಾದುದು. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಐದು, ಏಳು, ಹತ್ತು, ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅರವತ್ತುಮೂರು ವಿದ್ಯಾದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಾಣದೇವರ ಶಕ್ತಿ, ಉಪಶಕ್ತಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 20:- ದ್ರಾವಿಡರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರುಮಾಲನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಮರುತ್ತರನ್ನೂ ಮತ್ತು ರುದ್ರಶಿವನನ್ನೂ ರುಮಾಲುದಾರಿ (ಉಷ್ಣೀಷೀ) ಎಂದು ವರ್ಣನೆಮಾಡಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮರುತ್ತರೂ ಮತ್ತು ರುದ್ರಶಿವರೂ ದ್ರಾವಿಡರೇ ಆಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ತಲೆಗೆ ರುಮಾಲನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಗೌರವದ ಗುರುತೆಂದು ಉತ್ತರಭಾರತದವರೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ವೈದಿಕರೂ ತಲೆಗೆ ರುಮಾಲು ಇಲ್ಲದೆ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಣನ ಬಾಣವು ಅರ್ಜುನನ ತಲೆಯ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದಾಗ ಅರ್ಜುನನು ಒಡನೆಯೇ ಬಿಳಿಯ ರುಮಾಲನ್ನು ತಲೆಗೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡನೆಂದು ಮಹಾಭಾರತವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. “ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ರುಮಾಲು ಧರಿಸಿದ ಋತ್ವಿಕ್ಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಾರೆ” “ಲೋಹಿತೋಷ್ಣಿಷಾ ಋತ್ವಿಜಃ ಪ್ರಚರಂತಿ” ಎಂದು ವೈದಿಕಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ರುಮಾಲು ಧರಿಸುವುದು ದ್ರಾವಿಡರ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮರುತ್ತರೂ, ರುದ್ರಶಿವದೇವರೂ ದ್ರಾವಿಡರ ಮೀಸಲುದೇವರು ಎಂಬ ವಾದವು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 2:- ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಪೂಜಕರನ್ನು (ಶಿಶ್ವದೇವರನ್ನು) ತಮ್ಮ (ಆರ್ಯರ) ಶತ್ರುಗಳೆಂದು ಕರೆದಿದೆ.

“ಮಾ ಶಿಶ್ವದೇವಾಃ ಅಸಿಶುಃ ಋತಂ ನಃ”

(ಋಗ್ವೇದ 7-21-5)

“ವೇದಘ್ನಾನ್ ಶಿಶ್ವದೇವಾನ್ ಅಭಿವರ್ಷಸಾ ಭೂತ್”

ಆದರೆ ದ್ರಾವಿಡರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹರಪ್ಪಾ, ಮೊಹೆಂಜಾದಾರೋ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಕುರುಹು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಲಿಂಗರೂಪಿಯಾದ ಶಿವರುದ್ರನು ಅನಾರ್ಯರ ಅಂದರೆ ದ್ರಾವಿಡರ ದೇವತೆಯೇ ಮೊದಲು ಆಗಿದ್ದು ಅನಂತರ ಆರ್ಯರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಶ್ವದೇವರನ್ನು ಖಂಡಿಸಿರುವುದು ಶಿವಲಿಂಗದ ಆರಾಧನೆಯ ಖಂಡನೆಯಲ್ಲ, ಜನನೇಂದ್ರಿಯವನ್ನೇ ಜೀವನದ ಪರಮಧ್ಯೇಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಶಿಶ್ನೋಪಸ್ಥಪರಾಯಣರಾದ ಕಾಮುಕರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂದಿಸಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಖಂಡಿಸಿಲ್ಲ. ಶಿವನನ್ನು ಲಿಂಗರೂಪಿಯೆಂದು ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕರೆದಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 22:- “ಊರ್ಧ್ವಲಿಂಗಾಯ ನಮಃ, ಹಿರಣ್ಯಲಿಂಗಾಯ ನಮಃ” ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಮಹಾನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವುದು ನಿಜವೇ ಆದರೂ ಆ ಉಪನಿಷತ್ತು ಇತ್ತೀಚಿನದಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಲ್ಲ.

ಆ ಉಪನಿಷತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೇ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಆಚಾರ್ಯರು ಅದಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯ ಬರೆದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಆಧುನಿಕವಾದ ಉಪನಿಷತ್ತು.

ಸಿದ್ಧಾಂತಿಯ ಉತ್ತರ:- ಈ ವಾದವು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೇ ಮುಂತಾದವರು ಅದಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯ ಬರೆಯದೇ ಇದ್ದರೂ ಆಪಸ್ತಂಬ-ಬೋಧಾಯನ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಚೀನಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅದನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ಯಾಚ್ಛಿಕೀ ಉಪನಿಷತ್’ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಕರೆದು ಅದರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತರ್ಪಣ ಕೊಡುವ ರೂಢಿಯೂ ಅವರ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿದೆ. ನವಕಾಂಡಯುಷಿತರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಇದೂ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಆ ಉಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಸ್ವರಸಹಿತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ-ಅಧ್ಯಾಪನ ಮಾಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಅನೂಚಾನವಾಗಿದೆ. ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ, ವೈಶ್ವದೇವ, ಬಲಿಹರಣಾದಿ ಮಂತ್ರಗಳೂ ಆ ಉಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಬೋಧಾಯನ ಆಪಸ್ತಂಬಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಸಂಭಾವಿತವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲೇ ಸೇರುತ್ತದೆ.

‘ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶಿವಲಿಂಗಸ್ತುತಿಯು ಏಕೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಲ್ಲ? ಎಂದರೆ ಅದು ಆಧುನಿಕವಾದ್ದರಿಂದ’ ಎಂದು ಉತ್ತರ. ಅದು ಏಕೆ ಆಧುನಿಕ? ಎಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಸ್ತುತಿಯೆಂಬ ಆಧುನಿಕಭಾವನೆ ಇರುವುದರಿಂದ- ಎಂದು ಉತ್ತರ. ಇಂಥ ಉತ್ತರವನ್ನು ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಶ್ರಯದಷ್ಟು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 23:- ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರ-ಶಿವನು ಸಂಭಾವ್ಯನಾದ ದೇವತೆಯಾಗಿರ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಲಿಂಗ-ದೇವರು (ಶಿಶ್ವ-ದೇವರು) ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯು ಅನಾರ್ಯವರ್ಗದವರಿಂದ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ: ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವು ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವಂತೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ನಿಂದಿಸಿರುವುದು ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜಕರನ್ನಲ್ಲ, ಇಂದ್ರಿಯಪೂಜಕರನ್ನು.

“ಶಿಶ್ವದೇವಾಃ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರಿಯಪೂಜಕರು (ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜಕರಲ್ಲ) ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಧಾರವಿದೆಯೇ? ಎಂದರೆ

ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಕೇವಲ ಇಂದ್ರಿಯಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದವರನ್ನು “ಶಿಶ್ನೋದರಪರಾಯಣಾಃ” ಎಂದು ಕರೆದು ಅವರನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 24:- ಲಿಂಗಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಜನನೇಂದ್ರಿಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಇರುವಂತೆಯೇ ಗುರುತು, ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳೂ ಇವೆ. “ನೈವ ಚ ಲಿಂಗನಾಶಃ” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಶ್ಲೋಕರೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪ ಎಂಬುದೇ ಅರ್ಥ, “ಲಿಂಗಸ್ಯ = ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಸ್ಯ” ಎಂದು ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಭಾಷ್ಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ “ಲಿಂಗಶರೀರ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರ ಎಂದೇ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ. “ನ ಲಿಂಗಂ ಧರ್ಮಕಾರಣಂ” ಎಂದರೆ ಹೊರಗಿನ ಗುರುತು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಶಿವಲಿಂಗ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಜನನೇಂದ್ರಿಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಏಕೆ ಹೇಳಬೇಕು? ಶಿವನು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಿ. ಅಣುವಿಗಿಂತ ಅಣುವಾದವನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅವನು ನಿರಾಕಾರನು ಎಂಬ ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಲಿಂಗರೂಪಿಯೆಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಂದಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ? ‘ಲೀ’ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರುವುದು, ಅಡಗುವುದು ಎಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ತವಿಶ್ವವೂ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಲಯ ಹೊಂದುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ರುದ್ರಶಿವನು ಲಯಕಾರಕನಾದ ದೇವರಾದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಲಿಂಗರೂಪಿಯೆಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಬಂದಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಎಂದರೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಲಿಂಗಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅನಂತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅರ್ಥಗಳು, ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜನನೇಂದ್ರಿಯವೆಂದೇ ಅರ್ಥ.

ಶಿವನೆಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಲಿಂಗವು ಶಿಶ್ನವಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಲಿಂಗದ ಆಕಾರವೇ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮೋಹಂಜೊದಾರೋ ಕಾಲದಿಂದ ಶಿಶ್ನ ಆಕಾರದ ಲಿಂಗಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 2ನೆಯ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಪುರಾತನವಾದ ಗುಡಿಮಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶಿಶ್ನಾಕಾರದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಬರೀ ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯು ಪ್ರಶಸ್ತವಲ್ಲ. ಶಕ್ತಿಪೀಠ (ಪ್ರಕೃತಿಪೀಠ, ಯೋನಿಪೀಠ,) ಸಹಿತವಾದ ಲಿಂಗವೇ ಪೂಜೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಶಿವಭಕ್ತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಪೀಠಗಳು ಲೋಕ ನಿರ್ಮಾಪಕರಾದ ಪುರುಷ-ಪ್ರಕೃತಿಯರ ಸಂಯುಕ್ತರೂಪ ಎಂಬ ಉದಾತ್ತವಾದ

ತಾತ್ವಿಕಭಾವನೆಯು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಲಿಂಗ-ಯೋನಿ ಶಬ್ದಗಳು ಭೌತಿಕವಾದ ಜನನೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಇಂಥಾ ಲಿಂಗದೇವತೆಯ ಮೂಲಕಲ್ಪನೆಯು ಆಸ್ಟ್ರೋಫಿಷಿಯಾಟಿಕ್ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿದ್ದು. ಆ ಜನಾಂಗದವರು ರಕ್ತಿಯ ಗುರುತೆಂದು ಲಿಂಗವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ಬಂಗಾಳದ ಶಾಕ್ತಪಂಥದವರು ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಶೈವ ದ್ರಾವಿಡರು ಅದನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶಿವದೇವರು ಲಿಂಗದೇವರು-ಇವರ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ತಂದರು-ಎಂದು “ಶಿವರಹಸ್ಯ” ಎಂಬ ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿಮರ್ಶಗ್ರಂಥವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ಈ ವಾದವು ಸರಿಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಲಿಂಗಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಜನನೇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇದೆಯೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ದೇವರಿಗೂ ಆ ಇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೂ ಐಕ್ಯಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ-ಎಂಬುದನ್ನೂ ಒಪ್ಪಬಹುದು, ಆದರೆ ಅದನ್ನೂ ಆಸ್ಟ್ರೋಫಿಷಿಯಾಟಿಕ್ ಜನಾಂಗದವರಿಂದ ಶಾಕ್ತರೂ ಶೈವರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 25:- ವಿಕಾರರಹಿತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಜನನೇಂದ್ರಿಯದೊಡನೆ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಅಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿರಾಕಾರನಾದ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರತೀಕವು ಶಿವಲಿಂಗ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸುವುದೇ ಸರಿಯಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಅಂಥಾ ಕೆಲವು ಪ್ರತೀಕೋಪಾಸನೆಗಳನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಪ್ರತೀಕೋಪಾಸಕರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ. “ಅಪ್ರತೀಕೋಪಾಸಕಾನ್ನಯತೀತಿ ಬಾದರಾಯಣಃ” (ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ-4-3-15) ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವು ಸಾರುವಂತೆ ಪ್ರತೀಕೋಪಾಸನೆಯು ಶಾಶ್ವತಮುಕ್ತಿಯ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿವಲಿಂಗದ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಶೈವಪುರಾಣಗಳು ಘೋಷಿಸುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ “ಅದು ಪ್ರತೀಕ ಮಾತ್ರ” ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶಿವನಿಗೂ

ಜನನೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೂ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಅಸಹ್ಯವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅಂಥಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಹೊರಟಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 26:- ಹಾಗಾದರೆ ನಿರ್ವಿಕಾರನೂ ಪರಿಶುದ್ಧನೂ ಆಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಜನನೇಂದ್ರಿಯವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿರುವುದು ಹೇಗೆ ಸರಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ? ನಿರಾಕಾರನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮನೂ ಆಗಿರುವ ದೇವನ ಪ್ರತೀಕವೆಂದೇ ಆತನನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಪರಮಾತ್ಮನು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಿ, ಜ್ಞಾನಾನಂದಾಕಾರನು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ- ಆದರೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗವು ಶುದ್ಧಾತ್ಮರಾದ ಯೋಗಿಗಳು ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವ ದಿವ್ಯಾಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಮೂಲಾಧಾರ, ಹೃದಯ, ಭ್ರೂಮಧ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ದಿವ್ಯವಾದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಯೋಗಿಗಳು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಸರ್ವಪ್ರಾಕೃತದೋಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

“ಮಧ್ಯಮೇ ಚ ಹೃದಯಸ್ಯ ಲಲಾಟೇ
ಸ್ಥಾನವಜ್ಜ್ವಲತಿ ಲಿಂಗಮದೃಶ್ಯಂ |
ಅಸ್ತಿಗಾರ್ಗಿ ಪರಮಾರ್ಥಮಿದಂ ತತ್
ಪಶ್ಯ ಪಶ್ಯ ಮನಸಾ ಶಿವರೂಪಂ”||

ಎಂದು ಯೋಗಗ್ರಂಥಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಕಾರನಾದ ಶಿವನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡು! ನೋಡು! ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದು ಕೇವಲ ಪ್ರತೀಕವೆಂದು ಏಕೆ ಅರ್ಥೈಸಬೇಕು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಅದರ ಪ್ರತೀಕವೆಂದು ಏಕೆ ರೂಪಿಸಬೇಕು? ಅದು ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವಾದ ಲಿಂಗಾಕಾರ. ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಕೆಳಮುಖವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕಾರಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲ. ಅಧೋಮುಖವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. “ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪೂಜೆಮಾಡಲು ಹೇಳಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗವು ಉರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿರಿ. ಅದು ನಿವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು. “ಜ್ಞಾನಿನಾಂ ಉರ್ಧ್ವಗೋ ಭವತಿ ಅಜ್ಞಾನಿನಾಂ ಅಧೋಮುಖಃ | ಏವಂ ವೈ ಪ್ರಣವಸ್ತಿಷ್ಠೇತ್ ಯಸ್ತಂ ವೇದ ಸ ವೇದವಿತ್” ಎಂಬಂತೆ ಉರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿರುವ ಪ್ರಣವದ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ

ಶಿವಲಿಂಗ ಅದು. ‘ಉರ್ಧ್ವಂ ಗಚ್ಛಂತಿ ಸತ್ತ್ವಸ್ಥಾಃ’ ಎಂಬಂತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರುವ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಿಕರ ಉರ್ಧ್ವಗತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿವ ನಟರಾಜನ ಹಣೆಗಣ್ಣು ಮತ್ತು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಉರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ ಇವುಗಳಂತೆಯೇ ಪರಮೋರ್ಧ್ವಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಯ್ಯುವ ದಿವ್ಯರೂಪವದು. “ಭಸ್ಮದಿಗ್ಗೋರ್ಧ್ವಲಿಂಗಾಯ” (ಮಹಾಭಾರತ ಭೀಷ್ಮಸ್ತವರಾಜ) ಎಂದು ಅದರ ಉರ್ಧ್ವಗತಿಯನ್ನೇ ಮಹಾಭಾರತವು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಹಾದೇವನ ದಿವ್ಯಲಿಂಗ. ಲಿಂಗವು ಅಧೋಮುಖ ವಾದಾಗ ಸಂಸಾರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣ, ಯೋಗಿಗಳು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಉರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿರುವಾಗ ಸಂಸಾರದ ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯು ವಿಹಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರಾತ್ಮಕವಾದುದು. ಅಂಥಾ ತ್ರಿಮೂರ್ತ್ಯಾತ್ಮಕವೂ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವೂ ಆದ ಉರ್ಧ್ವಲಿಂಗವನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸುವವರು ಮಹಾಯೋಗಿಗಳು, ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೆ ದಿವ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಶುದ್ಧಬುದ್ಧವಾದ ದಿವ್ಯಾಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಾಕೃತವಾಸನೆಯಿಂದ ಅಳಿಯುವ ಪಾಮರರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಬೇಡಿ. ಪಶುಪತಿಯನ್ನು ಪಶುಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಪಶುಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೇಡಿ. ಪರಮೋರ್ಧ್ವವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಥಾ ಶಿವಲಿಂಗದ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಇದೂ, ಶಿವಲಿಂಗದ ಉಪಾಸನೆಯೂ ಒಂದು ಯೋಗಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಯೋಗಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀರಂಗಮಹಾ ಗುರುದೇವರು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಮಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದ ಪಾಠವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳ ತತ್ತ್ವಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊರಪಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಕಲ್ಪ ಆಗ್ರಹಾದಿಗಳಿಗೆ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವ ಮನೋಭೂಮಿಯಿಂದ ವಿವರಣೆ ಕೊಡುವುದು ವಿವೇಕವಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ಸಾರುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 27:- ಹಾಗಾದರೆ ಆಸ್ಟ್ರೋಲಾಜಿಯಾಟಿಕ್ ಜನಾಂಗ, ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಗತಿಯೇನು?

ಉತ್ತರ:- ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದು

ಕ್ಷೋಭೆಯನ್ನು ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸುವಂತೆ ವಿಕೃತವಾದ ಆಟಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ತೋರಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಲಯಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆರಾಧಿಸಲು ಹೇಳಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗವು ಅತೀಂದ್ರಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕು. ಜ್ಞಾನಭೂಮಿಗೆ ಏರಿದಾಗ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಾಲದ ಯಾವುದೇ ಜನಾಂಗವಾದರೂ ಅದನ್ನು ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಾಲದ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಡುವುದು ಅನಧಿಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸಂಶಯವೃದ್ಧಿ. ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಾಗಿರುವ ಜನಾಂಗಶಾಸ್ತ್ರ. ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಣಯಪ್ರಕಾಶ ರೂಪವಾದ ಜ್ಞಾನಾಂಗಶಾಸ್ತ್ರ, ವಿಷಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 28:- ರುದ್ರಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನನ್ನು “ಸ್ತೇನಾನಾಂ ಪತಿಃ” ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದವನು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕಳ್ಳರು ಮನೆಯಿಂದ ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಜನರಲ್ಲ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ‘ಕಳವರ’ ಎಂಬ ಜನಾಂಗದವರು. ಇವರು ಕನ್ನಡ ದೇಶದವರು. ಯಜ್ಞವಿರೋಧಿಗಳು, ಯಜ್ಞಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆರ್ಯರ ದನಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಾರ್ಯಜನ. ಇವರು ಕಳವರಾದ್ದರಿಂದ (ಕಳ್ಳರಾದ್ದರಿಂದ) ಇವರ ದೇವರೂ ಕಳ್ಳರ ದೇವರು “ಸ್ತೇನಾನಾಂ ಪತಿಃ” ಎನಿಸಿದ. ಆದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರನು ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಅನಾರ್ಯದೇವತೆಯೇ ಆಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕರ ವಾದವು ಸರಿಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಶುದ್ಧಾಂಗವಾಗಿ ತಪ್ಪು, ರುದ್ರನನ್ನು ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಪತಿ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕರೆದಿಲ್ಲ, “ಕುಲಾಲೇಭ್ಯಃ ಕರ್ಮಾರೇಭ್ಯಶ್ಚ ವೋ ನಮಃ” ಕುಂಬಾರರು ಕರ್ಮಾರು ಇವರೂ ರುದ್ರಗಣಗಳು ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಇವರಿಗೂ ರುದ್ರನು ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ‘ಕಳವರ’ ಕನ್ನಡ ದೇಶದವರಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಕುಂಬಾರರು, ಕರ್ಮಾರು ಯಾವ ನಾಡಿನವರು? ತೆಲುಗರೇ, ತಮಿಳರೇ? ಎಂದು ವಿವರಣೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತೇನರು (ಕಳ್ಳರು), ಕುಂಬಾರರು, ಕರ್ಮಾರು ಇವರು ಯಾವ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವವರು. ಎಲ್ಲ

ದೇಶಗಳ, ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ರುದ್ರರೂಪಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ರುದ್ರನು ವಿಶ್ವರೂಪಿಯಾದ ಭಗವಂತ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ಅರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ಆರ್ಯ-ದ್ರಾವಿಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೇಲ್ಕಂಡ ವೃತ್ತಿಗಳ ಜನರು ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 29:- ಶಿವನು ವಿಶ್ವರೂಪಿ ಎಂಬುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಲ್ಪನೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಕಳ್ಳರ ಎಂಬ ಅನಾರ್ಯಜನಾಂಗದ ದೇವತೆ ಎಂದೇ ಅರ್ಥೈಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ರುದ್ರನು ವಿಶ್ವರೂಪಿ ಎಂಬುದು ಅನಾದಿಯಾಗಿರುವ ಸತ್ಯ. ರುದ್ರನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವನ ಗಣಗಳೂ ಕೂಡ ಇಷ್ಟಬಂದ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುವ ಭೂತಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನೂ ‘ವಿರೂಪೇಭ್ಯೋ ವಿಶ್ವರೂಪೇಭ್ಯಶ್ಚ ವೋ ನಮಃ’ ಎಂದು ಶ್ರೀ ರುದ್ರಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕರೆದಿದೆ. ಘೋರ ಅಘೋರ, ಘೋರತರ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾನಾರೂಪಿಗಳು ರುದ್ರಗಣಗಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 30:- ‘ಅವನು ರುದ್ರ ಹೇಳಿದನು’ ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿ ‘ಕಳುವು ಮಾಡಿದನು’ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರನು ಕಳ್ಳರ ದೇವರು ‘ಕನ್ನಡಿಗರ ದೇವರು’ “ಸ್ತೇನಾನಾಂ ಪತಿಃ” ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆಯೇ?

ಉತ್ತರ:- ಅದು ಆ ನಡೆನುಡಿಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ, ಗಂಭೀರವಾದ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ರುದ್ರಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನದ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ರುದ್ರನನ್ನು ಕಳ್ಳರ ಒಡೆಯ ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರಪಾರಾಯಣ ಎಂದರೆ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವುದು ಎಂಬುದು ಕುಚೋದ್ಯದ ಅರ್ಥವೇ ಹೊರತು ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪುರುಷರು ಗೀತಾ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಸ್ವೀಟಿನ ಚಟ ಇರುವವರು ಆಗ ಇಸ್ವೀಟು ಆಟ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕುಚೋದ್ಯದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ‘ಗೀತಾಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವುದು’ ಎಂದರೆ ‘ಇಸ್ವೀಟು ಆಡುವುದು’ ಎಂಬ ಅರ್ಥವು ಬಂದಿದೆ. “ವಿಶ್ವಾಧಿಕ, ರುದ್ರ ಮಹರ್ಷಿ” ಎಂದು ವೇದಗಳು ಕೊಂಡಾಡುವ ಸಾಧುಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಭಗವಂತನಿಗೂ ಕಳ್ಳತನಕ್ಕೂ ಏಕೆ ಜಂಟಿ ಹಾಕಬೇಕು? ಕಳ್ಳರು, ಹಿಂಸಕರು, ದರೋಡೆಗಾರರು, ಕುಲಾಲರು ಎಲ್ಲರೂ ರುದ್ರರೂಪಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ರುದ್ರನು ವಿಶ್ವರೂಪಿ ಎಂದಷ್ಟೇ ಅರ್ಥ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 31:- ರುದ್ರನು ಅನಾರ್ಯರ ದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ರುದ್ರಭಕ್ತರನ್ನು 'ಕಣ್ಣರು' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಣ್ಣರು ಎಂಬುದು ಕಳ್ಳರು, ಕಳವರು-ಎಂಬುದರ ರೂಪಾಂತರ. ಕಣ್ಣಪ್ಪ-ಎಂಬುವವನು ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶಿವಭಕ್ತನಲ್ಲವೇ? ಅವನೂ ಕಳವರ ಎಂದರೆ ಕಳ್ಳರ, ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಶಿವಭಕ್ತರ, ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವನು. ಶಿವಭಕ್ತಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ರಾವಣನೂ ದೊಡ್ಡಕಳ್ಳ, ಆತನು ತಾನುಮಾಡಿದ ಸೀತಾಪಹರಣವನ್ನು ಸರಿಯೆಂದೇ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆರ್ಯಮಹರ್ಷಿಗಳು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯಜ್ಞಗಳ ವಿರೋಧಿಯೂ ಅವನು ಆಗಿದ್ದ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅನಾರ್ಯರು. ಆದುದರಿಂದ ರುದ್ರ-ಶಿವನು ಮೌಲಿಕವಾಗಿ ಅನಾರ್ಯರ ದೇವತೆಯೇ ಆಗಿದ್ದ-ಎಂದು ನಾವು ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೀರಿ?

ಉತ್ತರ:- ಅದು ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ದುರ್ಬಲವಾದ ವಾದ ಅಷ್ಟೇ. ಕಣ್ಣರು ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕಳ್ಳರು ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ರೂಪಾಂತರ ಆಗಿರಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ತಮಿಳು (ದ್ರಾವಿಡ) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಎಂಬುದು 'ಕಣ್ಣ' ಎಂಬ ತದ್ಭವರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದವರು ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದು. ಕಣ್ಣಪ್ಪ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಶಿವಭಕ್ತನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಕಣ್ಣಪ್ಪ ಎಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು-ಎಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾವು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನೀವು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೂ ಕಣ್ಣಪ್ಪ ಎಂಬುದು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಎಂಬುದರ ರೂಪಾಂತರ ಆಗಿರುವುದೂ ಸಾಧ್ಯ. ಬೇಡರ ಕಣ್ಣಪ್ಪನು ಕನ್ನಡ ದೇಶದವನೇ ಆಗಿದ್ದ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಮಿಳುದೇಶದ ಮಹಾಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲೂ ಅವನು ಪರಿಗಣಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. 'ಕಳ್ಳ' ಎಂದರೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ 'ಹೆಂಡ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಳ್ಳಪ್ಪ ಎಂದರೆ ಹೆಂಡಕುಡುಕ, ಹೆಂಡದವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ 'ಕಣ್ಣನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದವನು' ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದವನು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸುವುದೇ ಉತ್ತಮ. ತೆಲುಗುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಣ' ಕಾರದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ 'ಳ' ಕಾರವು ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣಡಕವನ್ನು 'ಕಳ್ಳಜೋಡು' ಎಂದು ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಕಳ್ಳಪ್ಪ' ಎಂದು ಕರೆದರೂ ಕಣ್ಣುಕೊಟ್ಟ ಮಹಾತ್ಮ ಎಂಬ ಅರ್ಥ

ಬರುತ್ತದೆ. ಸಹಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳ (ಚೌರ್ಯಮಾಡುವವನು) ಎಂಬುದೇ ಮೌಲಿಕವಾದ ಅರ್ಥ ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳುವುದು ಕುಶ್ಲಿತವಾದ ಸಾಹಸವೇ ಆಗಿದೆ.

“ರಾವಣನು ರುದ್ರಭಕ್ತ, ಅವನು ಕಳ್ಳ, ಆದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರಭಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲು ಆರ್ಯರ ದನಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಕಳ್ಳರೇ ಆಗಿದ್ದರು, ಅವರು ಯಜ್ಞವಿರೋಧಿಗಳು”- ಎಂದು ನೀವು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ರಾವಣನಂತೆಯೇ ಮಹಾಪಾಶುಪತರೆಂದು ಲೆಕ್ಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಬಾಣಾಸುರ, ಚಂಡಿಕೇಶ್ವರ, ಇವರು ಯಾರೂ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ, ಅವರು ಯಜ್ಞವಿರೋಧಿಗಳೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ. ರಾವಣನು ಋಷಿಗಳ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಕಂಟಕನಾಗಿದ್ದರೂ ತಾನೇ ತಾಮಸವಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಆರ್ಯಮಹರ್ಷಿಗಳ ವಿದ್ಯಾಧನವಾದ ವೇದದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನಾಗಿದ್ದ, ಮೇಲೂ ಶಿವನು ಸರ್ವಧಾ ಯಜ್ಞವಿರೋಧಿಯಲ್ಲ, ಶಿವದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವದೇವರಮೂರ್ತಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಜಿಂಕೆಯು ಯಜ್ಞದ ಮೂರ್ತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಶಿವನು ಅದರ ರಕ್ಷಕನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ದುರಹಂಕಾರದಿಂದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಅವನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನೇ ಹೊರತು ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳಿಗೂ ಅವನು ವಿರೋಧಿಯಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲಿಗೆ ಕಳ್ಳರು (ಚೋರರು), ಯಜ್ಞವಿರೋಧಿಗಳು. ರುದ್ರಶಿವನೂ ಅನಾರ್ಯರಾದ ಕಳ್ಳರ ದೊರೆ, ಯಜ್ಞವಿರೋಧಿ-ಎಂಬ ನಿಮ್ಮ ವಾದವು ಅಸಂಬದ್ಧವಾದುದು. ಶಿವಭಕ್ತ-ಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ವ್ಯಾಪ್ರಪಾದ, ಉಪಮನ್ಯು ಇವರು ಯಾರೂ ಕಳ್ಳರೂ ಅಲ್ಲ, ಅನಾರ್ಯರೂ ಅಲ್ಲ.

ಮರುತ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಪ್ರಕಾಶಿಸು ಎಂಬ ಅರ್ಥದ 'ಮರ್' ಎಂಬುದರಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಮ್ಯಾಕ್ಡೋನಾಲ್ಡ್ ಮುಂತಾದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಪವಮಾನರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅನಾರ್ಯರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆರ್ಯರ ದೇವದೇವನಾದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ವೃತ್ರಾಸುರವಧದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಹಾಯಮಾಡುವವರು. ಅವರು ಇಂದ್ರನ ಜೊತೆಗೂಡದೆ ತಾವಾಗಿಯೇ ವೃತ್ರದಾನವನ ಸಂಧಿಬಂಧಗಳನ್ನು ಸೀಳಿಹಾಕಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ

ಮಾಡಿದುದಾಗಿಯೂ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಅನಾರ್ಯರ ಬಣಗಳು ಈ ದೇವಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಮಾಡಿಯಾವು? ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ರಮಿಸುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಥವಾ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವುದರಿಂದ (ಅಸೂನ್‌ರಾನ್ತಿ, ಅಸುಷು ರಮನ್ತೇ, ಶತ್ರುಣಾಂ ನಿರಸಿತಾರಃ) ಅವರು ಅಸುರರೆನಿಸುತ್ತಾರೆ. ವರುಣದೇವನು 'ಅಸುರ ಪ್ರಚೇತಃ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಅನಾರ್ಯ ದೇವತೆಯೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳಿಗೇಕೆ ಅನಾರ್ಯಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು?

ಪ್ರಶ್ನೆ 32:- ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ 'ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಃ ತ್ವಾಮರುತಃ' (ಅರವತ್ತಮೂರು ಮಂದಿ ಮರುತ್ತರು) ಎಂಬುದಾಗಿ ಮರುತ್ತರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು (63)ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದದ ರೂಪವೇ ಅಲ್ಲ. ತಿರಸಟ ತ್ರಿಸಟ್ತಿ ತಿರಸಟ್ತಿ ಎಂದರೆ ಸಿಡುಕಿನವರು, ವಿಚಿತ್ರರಾದವರು, ನಾಲ್ಕುಮಂದಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಮೂರನೆಯ ಮಾರ್ಗದವರು ಎಂದು ಇದರ ಅರ್ಥ. ಇದು ಆರ್ಯರ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಅನಾರ್ಯಮಾರ್ಗದವರು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮರುತ್ತರೂ ಮತ್ತು ಅವರ ತಂದೆಯಾದ ರುದ್ರನೂ ಅನಾರ್ಯನೇ ಆಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಉತ್ತರ:- ಶಬ್ದದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಸುಲಭವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅರ್ಥವನ್ನು ಅದರಿಂದ ಹಿಂಡುವ ಮಾರ್ಗ ಇದು. ಇಲ್ಲಿ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಎಂಬುದು ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕವೇ ಹೊರತು ಗುಣವಾಚಕವಲ್ಲ. ರುದ್ರಗಣದ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಏಕವಿಂಶತಿ (21) ಎಂದು ಒಂದುಕಡೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಃ (63) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಾಗ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಅದು ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕವೇ ಹೊರತು ಕನ್ನಡಪದವೆಂದು ಅದನ್ನು ಭ್ರಮಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಸಾಧಿಸಿದ "ವಿಚಿತ್ರಸ್ವಭಾವದವರು" ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜೈನರಲ್ಲಿ 63 ಮಂದಿ ಪುರಾತನ ಶಲಾಕಾಪುರುಷರೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನಶೈವರಲ್ಲಿ 63 ಪುರಾತನರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಮರುತ್ತರೂ 63 ಮಂದಿ. ಮರುತ್ತರು ಎಂಬ ವೈದಿಕಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಜೈನರಿಂದಲೂ

ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತಮೂರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವರು 63 ವಿದ್ಯೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. 64ನೆಯದಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಪರಿಚಾರಕರು, ಅರವತ್ತಮೂರು ವಿದ್ಯೆಗಳೂ 64ನೆಯದಾದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಿದ್ಯಾಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶಿವನನ್ನೇ ಸೇರಿಸುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಸಂತಾನಗಳೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

“ಕ್ಷುದ್ರಾಃ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿವಿದ್ಯಾಃ ಸುಃ ತತ್ಕಲಂ ನಶ್ವರಂ ಭವೇತ್ |

ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿತಮೀ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾತ್ವಮೃತದಾಯಿನೀ ||

ಶಿವನು “ಈಶಾನಸ್ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಾಂ” ಎಂಬಂತೆ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಒಡೆಯನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಅಂತೂ ಇಲ್ಲಿರುವ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಎಂಬುದು ಅರವತ್ತಮೂರು ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೊರತು 'ತಿರಸಟ' ವಿಚಿತ್ರದವನು, ಆರ್ಯರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಅನಾರ್ಯಮಾರ್ಗದವನು ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ವಿಶೇಷಣವು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ವಿವೇಕದಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ರುದ್ರಶಿವನು ಮಹಾದೇವನು. ಅವನು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ದೇವತೆಯಾಗಿರದೆ ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಈಶ್ವರ. ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ, ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವೈದಿಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ, ವೈದಿಕ-ತಾಂತ್ರಿಕ ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವ ಭಗವಂತ-ಅವನನ್ನು ಮಹಾಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವ ಸುಕೃತಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

* * * * *